

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

ANUL XVIII

17

(893)

27 aprilie 1962
12 pagini, 1 leu

TRĂIASCĂ 1 MAI
ZIUA SOLIDARITĂȚII INTERNAȚIONALE
A CELOR CE MUNCESC!

Acolo unde se fabrică... convorbiri

Cunoașteți fabrici a căror aparatură poate fi pusă în funcțiune de orice cetățean, după bunul lui plac, în orice clipă din zi și din noapte, de la o distanță apreciabilă? Desigur: sînt „fabricile de convorbiri” — centralele telefonice automate, care funcționează fără întrerupere la prima solicitare a oricui. Intr-adevăr, este extrem de

ușor să pui în funcțiune aparatura acestor centrale: e suficient să ridici receptorul telefonului, pentru ca o serie de relee și dispozitive să intre în funcțiune. Cînd formezi numărul, este dirijată, cu ajutorul discului, aparatura centralei.

Să ne imaginăm o clipă că la Moscova n-ar exista centrale telefonice. De cîți comisionari și curieri ar fi nevoie pentru stabilirea legăturilor comerciale, obștești și personale în capitală? Prima centrală telefonică din Moscova s-a deschis la 1 iulie 1882. Ea a fost instalată de firma „Bell”, într-o clădire de pe Kuznețki most nr. 6. De la o singură centrală telefonică cu trei sute de numere, cît avea la înființare rețeaua telefonică orășenească (în ziua deschiderii au funcționat numai 26 de telefoane), s-a ajuns astăzi la centrale automate telefonice rapide, fabricate în U.R.S.S. și cuprinzînd sute de mii de aparate.

Acum optzeci de ani, era extrem de greu să lucrezi la o centrală telefonică: în săli era un zgomot infernal. În 1891 revista „Elektricitstvo” scria: „Puține din ele (tele-

foniste) erau în stare să reziste la această muncă insuportabilă. Crizele de nervi obligau deseori pe sărmanele telefoniste să renunțe la slujbă”. Erău angajate numai telefoniste necăsătorite și li se interzicea chiar să se mărite „pentru ca gîndurile și grijile de prisos să nu le ducă la greșeli cînd fac legătura”. Iar cele care încălcău dispoziția erau concediate. În asemenea condiții au lucrat pînă la revoluție 3.600 de telefoniste din Moscova.

Care este situația astăzi? La Moscova, centralele telefonice manuale au fost de mult înlocuite cu centrale automate. Cu mult înainte de înlocuirea aparaturii, s-au inițiat cursuri de recalificare a telefonistelor care urmau să lucreze la noile centrale automate, iar salariul lor a crescut de trei ori.

Recent, s-a adoptat hotărîrea ca între 1962—1965 capacitatea centralelor telefonice automate din Moscova să sporească cu 230.000 de numere, dintre care 40.000 să fie montate chiar anul acesta.

Pe bandă — un nou tractor

Uzina din Minsk este cea mai mare furnizoare de tractoare universale pe roți din țară. Capacitatea proiectată a întreprinderii a fost calculată pentru 25.000 de tractoare „Belarus” pe an. Datorită perfecționării continue a procesului de producție, reorganizării unor secții și bunei organizări a muncii, colectivul uzinei a dat anul trecut 39.700 asemenea tractoare. Au fost fabricate peste plan aproximativ 2.700 de tractoare universale, precum și piese de schimb pentru ele în valoare de 700.000 ruble.

La începutul acestui an, colectivul uzinei a trecut la fabricarea unui nou tip de tractor, MTZ-50 P, cu excepționale însușiri tehnice și de exploatare. În curînd el va fi înzestrat cu un nou motor Diesel, avînd o capacitate de 55—60 cai putere. Atunci eficacitatea tractorului pe ogoare va fi mult mai mare.

Anul acesta, uzina de la Minsk trebuie să furnizeze agriculturii cu 5—6.000 tractoare universale mai mult decît anul trecut. La fabricarea tractoarelor „Belarus” contribuie peste 200 de întreprinderi din țară.

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ
ГАЗЕТА

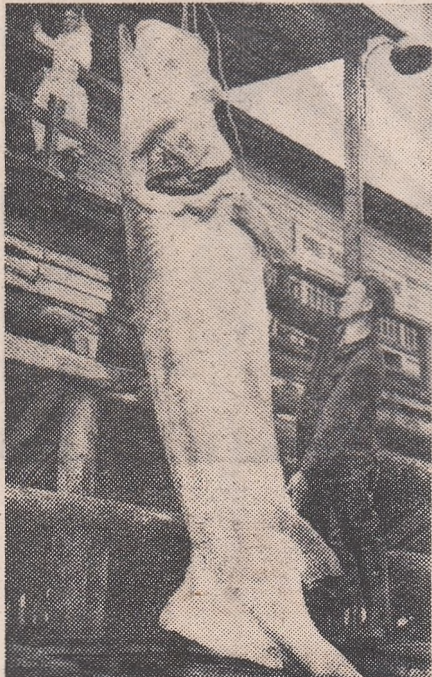
Magazin de izotopi la Tașkent

La Tașkent, pe strada Șota Rustaveli s-a deschis un magazin neobișnuit. Produsele expuse aici sînt izotopi radioactivi și stabili, surse de radiații nucleare, utilaj de protecție etc. Laboratoarele și întreprinderile pot cumpăra de la noul magazin aparate de comandă și control. Într-un cuvînt, aici se găsesc mărfuri care într-un viitor apropiat nu vor lipsi din nici o întreprindere industrială, din nici un laborator.

Magazinul „Izotopi” seamănă cu o sală de expoziție unde se prezintă mijloace tehnice de protecție, precum și folosirea izotopilor în industrie, agricultură și medicină. Tot aici există o sală în care sînt expuși diferiți agenți chimici.

Astăzi, în R.S.S. Uzbekă există peste 30 de instituții științifice și laboratoare, unde se studiază problema utilizării pașnice a atomului. Centrul tuturor acestor cercetări este Institutul de fizică atomică al Academiei de Științe din Uzbekistan. Colaboratorii institutului au elaborat 12 tipuri de aparate emițătoare de radiații. Aproape toate sînt folosite în economia națională. Cîteva din ele au fost predate industriei pentru producția în serie și în curînd vor fi puse în vinzare.

Magazinul „Izotopi” de la Tașkent va contribui la introducerea pe scară largă a realizărilor fizicii atomice în economia națională a Uzbekistanului și a altor republici asiatice sovietice.

Zilele trecute pescarii de pe nava „Mozodionnaia”, din Marea Caspică, au prins un morun de 635 kg. Din el au scos un chintal de icre negre.

Cîți kilometri despart stațiunea Mirnii, unde lucrează acum cea de a șaptea expediție antarctică sovietică, de restul lumii? Citim pe tăblițele indicatoare: Moscova — 18217 km., Leningrad — 14893 km., Praga — 14551 km., Luna — 384417,3 km...

Fermieri americani în U.R.S.S.

— Am auzit vorbindu-se despre marea progres realizat de țara d-voastră și dorim să cunoaștem viața poporului sovietic, a declarat unui corespondent al agenției TASS Glenn Segers, conducătorul grupului de turiști americani care vizitează zilele acestea Uniunea Sovietică.

СЕЛЬСКАЯ ЖИЗНЬ

Grupul este compus din 60 de fermieri din statul Georgia. Itinerariul lor cuprinde regiunile Krasnodar și Rostov, unde se vor întîlni cu lucrători din agricultură și cu oameni de știință, vor vizita colhozuri și sovhozuri, instituții științifice și întreprinderi. Oaspeții vor cunoaște de asemenea monumentele istorice ale căpitalei sovietice.

— Ne bucură mult perspectiva acestei călătorii, a spus Glenn Segers. Încă în avion am cunoscut ospitalitatea oamenilor sovietici. Nădăjduim că întîlnirile la care vom lua parte vor fi utile și vor contribui la cunoașterea reciprocă.

Primul popas, turiștii americani l-au făcut la ferma de păsări Bratșevo. Oaspeții au vizitat „orașelul avicol” după care au stat de vorbă cu specialiștii gospodăriei. Ei s-au interesat în primul rînd de conducerea și organizarea producției.

— Este o gospodărie bună, a declarat corespondentului agenției TASS, Willard Ervin Strane, specialist american în creșterea păsărilor domestice. Oamenii își cunosc meseria și lucrează cu mult entuziasm. Sinceritatea și prietenia pe care au manifestat-o față de noi sînt de-a dreptul impresionante.

Fermierii americani au relevat, de asemenea, organizarea precisă, nivelul înalt de înzestrare a gospodăriei și aplicarea pe scară largă în practică a realizărilor științei.

— Vizitarea acestei gospodării a fost pentru noi deosebit de utilă, a declarat Glenn Segers la despărțire. Schimbul reciproc de experiență va servi interesele ambelor părți.

СОВЕТСКАЯ РОССИЯ

Pe drumurile Africii

Recent, un grup de artiști de teatru, estradă și circ s-a întors dintr-un turneu prin țările Africii.

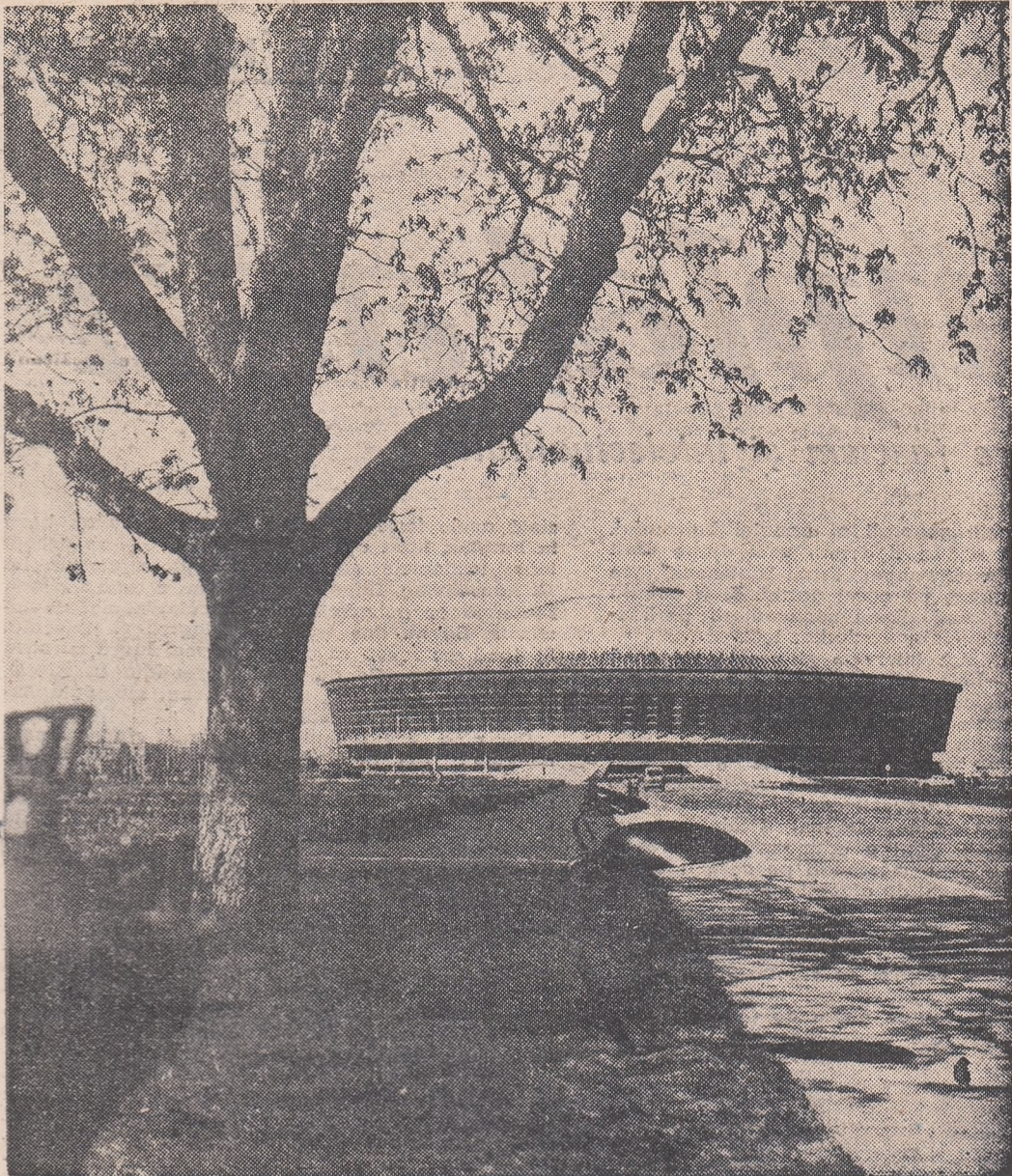
— Am vizitat cinci state africane: Nigeria, Mali, Ghana, Togo și Senegal — a declarat A. S. Șulepnikov, conducătorul grupului. Am luat contact pentru prima oară cu popoarele Africii negre, care s-au eliberat recent de sub jugul colonial, le-am cunoscut arta, modul de viață, am admirat natura exotică. În decurs de trei luni, am străbătut o distanță uriașă: am zburat cu avionul deasupra întinderilor Saharei, am mers cu trenul și cu autobuzul prin nisipurile pustiului și prin savane.

Și pretutindeni ni s-a făcut o primire foarte caldă, prietenoasă. Era de ajuns ca locuitorii să aflu că sîntem sovietici, pentru ca rezerva față de „albi” să dispară numaidecît.

Intr-una din zile, am fost invitați de șefii unui trib, unde se putea ajunge numai pe apă. Așa că artiștilor li s-a pus la dispoziție o pirogă (dar nu cu visle, ci cu motor). Extrem de interesantă a fost această călătorie pe Niger. Pe țărîm se adunase multă lume și exista chiar o gardă de onoare formată din călăreți pe cămile.

Pentru prima oară au răsunit sub cerul Africii, în fața a mii de spectatori, melodii populare rusești, cîntece sovietice, au fost prezentate cu multă măiestrie dansuri rusești, moldovenesti, gruzine, au evoluat balerini, acrobați, iluzionști etc.

În presa locală au apărut multe articole elogioase. Ziarul „Essor” din Mali, de pildă, a numit spectacolele noastre „turneul triumfal al unor străluciți artiști sovietici care au cucerit publicul...”

Aici are loc sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale

1 Mai 1962

de DEMOSTENE BOTEZ

De ani și ani, de decenii întregi, ziua de 1 Mai a fost ziua care a concentrat conștiința revoluționară a oamenilor muncii din lumea întreagă — ziua solidarității lor în lupta revoluționară pentru eliberarea socială de sub jugul exploatații.

La început, grupuri mici s-au adunat demonstrând în această zi și organizând mitinguri și manifestări de stradă, grupurile apoi au crescut, s-au făcut coloane, mulțimi, un popor întreg. Creșterea acestui tumult a început să îngrijoreze clasa conducătoare care a intervenit cu violență, interzicând orice demonstrație. Un adevărat armament al reacțiunii a început să fie montat în apărarea ei, de la pompele cu apă asupra celor care nu aveau ce mânca, pînă la gazele lacrimogene împotriva aceluia care și fără asta aveau pentru ce plînge.

Nu sînt puține la număr zilele de 1 Mai în care zece și sute de muncitori au căzut sub gloanțele represiei.

Acestei violențe s-a alăturat perfidia care a căutat să transforme această zi revoluționară, într-o simplă manifestație în cinstea primăverii, încununată cu o ieșire la iarbă verde, cu vin și ouă răcoapte pe urma căreia să rămîna doar bucută de ziar, murdare. Nimic, însă, n-a putut opri sau denatura semnificația acestei zile, de mobilizare a forțelor revoluționare din lume.

Această semnificație subsidă și-acum întreagă, dinamică în toate țările capitaliste în care rolul revendicărilor sociale devine tot mai puternic cu cît exploatarea capătă forme mai agresive, și cu cît clasa muncitoare este mai puternică și mai conștientă.

În Uniunea Sovietică și țările socialiste, ziua de 1 Mai înseamnă încă solidarizarea cu lupta clasei muncitoare din țările capitaliste, dar, mai ales, ziua de serbare a victoriei clasei muncitoare care s-a eliberat și își hotărăște sigură propria ei soartă, construind o lume nouă.

În acest sens, ziua de 1 Mai din anul acesta 1962 are în țara noastră o semnificație cu totul deosebită. Ea ne găsește sărbătorind marea victorie de încheiere a procesului de colectivizare a agriculturii.

Dintr-o zi care număra victimele căzute în marea luptă a libertății, 1 Mai este ziua cînd se face numărătoarea succeselor noastre.

O legitimă conștiință a succeselor poporului nostru ne umple în această zi inima de bucurie: cu mult înainte de termenul stabilit de Congresul al III-lea al Partidului Muncitoresc Român s-a încheiat colectivizarea agriculturii. Aceasta este o mare victorie a partidului și a întregului popor în opera de desăvîrșire a construcției socialismului.

Primăvara aceasta, care a izbucnit odată, nici ea nu va avea atîtea flori cîte ar trebui pentru incununarea luminoasă a succesului repurtat de partid și popor, pentru a simboliza în culoare și parfum, toată bucuria noastră.

În această zi, însă, toate priveliștile țării sînt înflorite, ca găte întîmpine nouă de sărbătoare cu care să împlinească haina ei azebă, chează și fericii tuturor.

Acest 1 Mai 1962 nu poate fi, însă, pentru noi un îndelung popas, ci un indemn primăvărat pentru adunarea tuturor energiilor cu care să mergem înainte spre înălțimile mult visate ale comunismului.

Descătușate, țărînilor țării mustind de apele zăpezilor și ploilor mănoase din această primăvară, așteptă, dormice de a rodi ca niciodată, marea ofensivă a țărînimii colectivistice, însuflețită de entuziasmul marii ei eliberări și de conștiința ei nouă, socialistă.

1 Mai 1962 e ziua deplinei noastre încredere în noi, ziua marilor angajamente de viitor care să ducă înainte de termen la îndeplinirea planului de șase ani, și apoi la realizarea planului de perspectivă — adevărat tablou minunat al fericii în împlinirea căreia am pornit cu tot entuziasmul.

1 Mai 1962, înseamnă zi de mulțumire și recunoștință Partidului și Guvernului, care prin înțelepciunea lor ne-au asigurat bucuria sărbătorii de astăzi, succesul desăvîrșit pe care-l slăvim.

Sub semnul lui 1 Mai, înainte.

Ziua aceasta, dacă a mai rămas zi de revendicări și de luptă, apoi este ziua revendicării a tot mai mari și mai multe succese, și a luptei pentru cucerirea lor.

Și să o asociem în inima noastră, — ca și a primăverii, a vieții și a înnoirii — cu puternica noastră dorință de Pace.

Ziua Păcii nu poate fi decît o zi de primăvară.

Invitați la sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale

Incepînd de azi, în capitala patriei noastre se desfășoară lucrările sesiunii extraordinare a Marii Adunări Naționale. La sesiune participă oameni ai muncii de la orașe și sate, de pe întreg cuprinsul țării. Printre ei tovarășii Anghel Stoica, Nicolae Dumitru și Gheorghe Pedestru.

Mîndria brigăzii

„Ne mîndrim că din mijlocul nostru — au arătat membrii brigăzii sudorilor din secția cazangerie a uzinei „23 August” — vom avea un reprezentant la sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale. Lucrul acesta ne umple inimile de bucurie, ne însuflețește la succese și mai mari”.

Într-adevăr, Anghel Stoica este mîndria brigăzii. Succesele obținute zi de zi, săptămîină de săptămîină de brigada condusă de el vin să arate că acolo lucrează o mină de gospodar.

Organizarea locului de muncă, unul din factorii ce influențează asupra procesului de producție, l-a preocupat îndeaproape, ca de altfel și calificarea oamenilor din brigadă.

Datorită măsurilor luate de tovarășul Stoica, în luna martie, colectivul condus de el a dat peste plan un număr de cinci cazane butan, iar în primele trei luni ale anului brigada a realizat economii de peste 8400 lei la electrozi, din angajamentul de 13.000 pe întreg anul.

Pentru înaltele sale însușiri organizatorice, pentru stăruința ce o depune în îndeplinirea cu succes a sarcinilor încredințate de partid, brigada l-a desemnat pe Anghel Stoica, ca invitat la sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale.

Președintele din Plevna

Nu de mult, comuna Plevna, din raionul Lehliu, regiunea București, a cunoscut o adevărată sărbătoare: colectivității din această comună l-au desemnat în cadrul unei însuflețite adunări, ca invitat la sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale pe tovarășul Nicolae Dumitru, președintele gospodăriei colective.

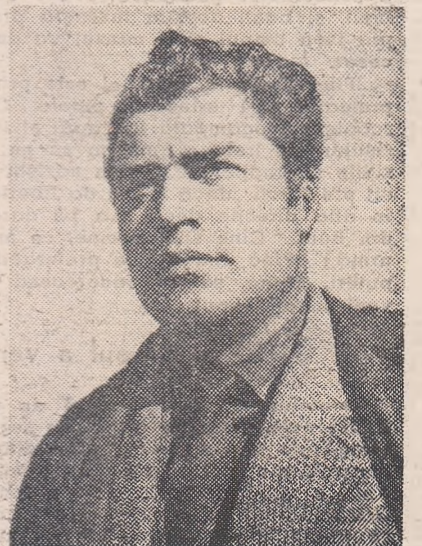
În cuvîntul lor, colectivității au subliniat străduința pe care președintele Nicolae Dumitru o depune în lupta pentru recolte tot mai bogate, pentru bunăstarea și înflorirea continuă a gospodăriei colective.

Nicolae Dumitru, președintele colectivei din Plevna, decorat cu Ordinul Muncii pentru meritele în munca ce o depune pe tărîmul agriculturii, își va reprezenta cu cinste tovarășii la sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale.

Un fiu al stepei

Fiu al stepei, născut și crescut într-un sat dobrogean, tînărul inginer mecanic Gheorghe Pedestru de la S.M.T. Ceamurlia de Jos este prețuit în întreg raionul Iștria pentru rîvna sa probitate și profesională. Îl cunosc toți colectivității, de la Altin Tepê la Jurilovca cea tîrîmuită de apele Razelmului. În fiecare campanie agricolă, din zori pînă seara tîrziu, comunistul Gheorghe Pedestru se află în mijlocul brigăzilor de mecanizatori, acolo unde se hotărăște soarta recoltelor de aur.

An de an, S.M.T. Ceamurlia de Jos își îndeplinește planul la economii de piese și carburanți în proporție de 200 la sută — realizate la care au contribuit și măsurile tehnico-organizatorice inițiate de inginerul mecanic. Pentru meritele sale, comunistul Gheorghe Pedestru a fost propus de către mecanizatori să participe ca invitat la sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale.

De ce S-a întâmplat așa

JULIA HRUȘCIOVA

(Insemnări despre fascism și intelectualitate)

...La statul major al generalului Epp — unul dintre dictatorii militari ai Bavariei anului 1919 — lucra un oarecare căpitan Ernst Röhm. Iar în corpul de agenți-informatori recrutați de Röhm, activa cu deosebit zel sinistrul Adolf Hitler, dușmanul de moarte al întregii lumi, participant la zdrobirea Republicii Sovietice Bavareze. Sarcina informatorilor de teapa lui Hitler era să orienteze statul major al lui Epp în nemaipomenitul haos de grupări și partide politice, care răsăriseră atunci în Bavaria ca ciupercile. Colindând berăriile, Hitler a nimerit într-o zi la o adunare a „partidului muncitoresc german” al lui Anton Drexler, Partidul n-avea un program stabilit, dar norma lui de bază era supunerea oarbă față de conducător. Acest „simbol al credinței” era într-un tot pe placul generalilor germani. Hitler s-a înscris imediat în partid și a căpătat carnetul de membru cu numărul 7. Apoi a cerut bani generalului Epp, pentru cumpărarea ziarului „Völkischer Beobachter”.

Germania acelor ani putea fi asemuită cu un arc întins la maximum. Arcul amenința să plesnească din clipă în clipă și să arunce în aer întregul edificiu al orânduirii burgheze. În mod anarhic, dar din ce în ce mai frecvent, muncitorii puneau mina pe arme. În regiunea Rinului luau ființă detașamente ale Gărzilor roșii. Partidul Comunist se transforma într-o forță de temut, se consolida, asimila tot ce era mai bun, mai cinstit în clasa muncitoare. Industria și bancherii germani, juncherii care începuseră să se teamă pentru soarta lor și a copiilor lor, au trecut neîntârziat la contracararea forțelor revoluționare. Desigur, cel mai bine era să se recurgă la metodele vechii democrații burgheze, să fie deci folosiți socialiștii dresați, care sînt buni la toate. Dar mai era nevoie de un pumn de rezervă, un pumn tare, capabil să le dea la cap muncitorilor, metodic, cu o îndărătnicie prostească, un pumn în stare să reprime sălbatic orice încercare de împotrivire. Atunci, în acele momente prielnice, a început să miște prin berăriile müncheneze partidul național-socialist. Cu dărnicie, fără să se uite la sumă, capitaliștii au dat bani pentru crearea lui, pentru consolidarea aparatului său.

Nazismul a devenit copilul favorit al claselor dominante, un copil alintat, admirat fără rezerve, dar din cale afară de năzuros și uneori chiar periculos. Un copil care a început din primele zile să bată cu pumnul în masă, învinuindu-i pe cei bătrîni și cu experiență de prudență, de lașitate și chiar de ramolism. Parcă putea pricepe minzul asta crud că toate trebuie făcute la timpul lor, că omul matur se deosebește de cel tinăr și neexperimentat tocmai prin cunoașterea vieții, prin înțelegerea proporțiilor și sensului evenimentelor?

Copilul a pretins imediat un nou război, refacerea armatei, militarizarea industriei. Dar parcă erau posibile toate acestea în 1923? Germania era nepulnicioasă, pozițiile monopolurilor slăbite și ele, dacă și-ar fi permis prea multe țara putea fi ocupată oricînd de armate străine. Lipsa sprijinul larg al capitalului internațional, banii erau puțini, prea puțini pentru refacerea completă a concernelor germane. Era o cruntă nevoie de bani, și banii aceștia fuseseră promiși. Se apropia însă timpul cînd minzul va deveni foarte necesar.

...Pînă una-alta, însă, el este primejdios. E încă prematur să-l aduci la putere. Cu muncitorii o scoatem deocamdată la capăt și fără ajutorul naziștilor. Ne trebuie timp ca să ne consolidăm pozițiile internaționale. Acum naziștii n-ar aduce decât prejudicii „dacă le-am da libertatea să o apuce în altă direcție decât cea pe care o vor domni din Ruhr... Cine știe, vecine, ce mai iese pînă la urmă!”. Pînă una-alta, e preferabil să mai prindă puteri, Hitler să se răcorească nițeluș. Le va veni și lor timpul.

3. Și timpul a venit...

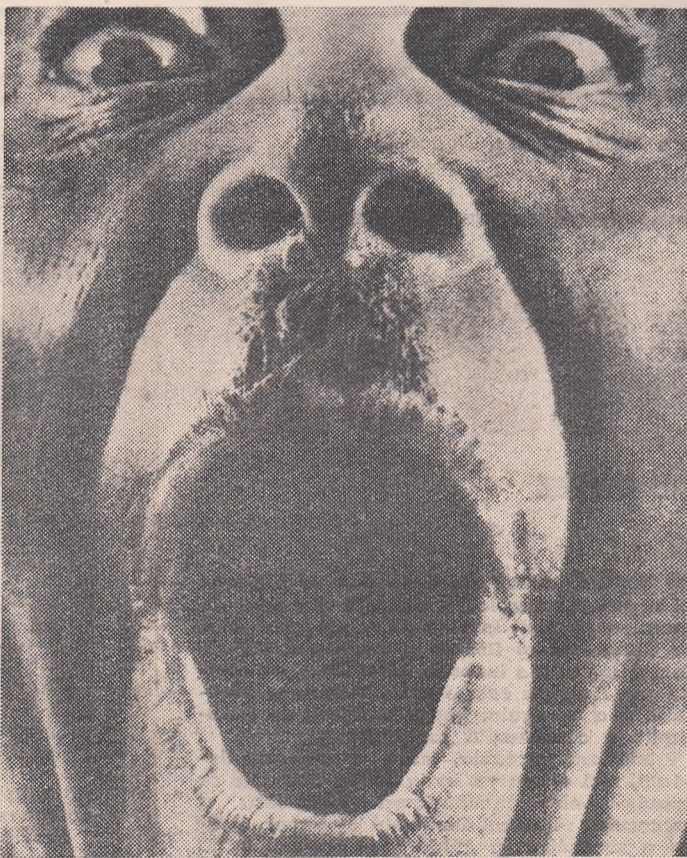
Germania a fost invadată de capitalul străin. Concernele germane s-au pus iar pe picioare și erau gata să treacă la producția de război, să înceapă o nouă luptă pentru dominația mondială. Cînd a venit Hitler la putere, magnații din Ruhr indicaseră deja cursul — spre război! Acum li se putea permite fasciștilor să facă în voie caz de sentimentul umilinței naționale, pe care li încercase poporul german după înfrîngerea suferită în război. „Țară îi asta? scria ziarul lui Goebbels, „Angriff”... Asta nu-i țară, ci o colonie de sclavi... și toate se întâmplă numai pentru că sîntem niște lași îngăduitori”.

Hitler cheamă deschis la revanșă, batalioanele lui de asalt sînt forța de rezervă a viitoarei armate, aparatul lui de partid lucrează în strînsă

legătură cu foștii generali ai armatei kaiserului. Și magnatul financiar Kadereit, unul dintre eroii romanului lui Feuchtwanger „Frații Lautensak”, „se hotărăște să mizeze pe acest partid. El îi acordă sprijin material, unii dintre conducătorii partidului devin salariații întreprinderilor lui”.

Pe deasupra, mai intervine și prelungita criză din anii 1929—1933. Bossii sindicali nu o pot scoate la capăt cu milioanele de șomeri flămînzi. Oricît s-ar zbate liderii social-democrați, pur și simplu nu-i tîn puterile să oprească mișcarea comunistă crescîndă. Acum e necesar pumnul de fier, altminteri va fi prea tîrziu. Între timp, minzul crud a devenit coșcocea namilă. Naziștilor li s-a dat drumul din lanț. E adevărat, reflectează Kadereit, „sînt o adunătură de aventurieri, de golani. Niște mercenari pe care îi angajează el și alți oameni de afaceri pentru a-i asmuji împotriva muncitorilor și țărănilor obraznici”. Industria li angajează în adevăr pe bandiți, și bandiții „își fac datoria”. Și-o fac cu metode care uneori îi dezgustă pînă și pe stăpîni, speriați puțințel că „odrasla răzgîiată” ar fi în stare să nu-și cruțe nici părinții într-un acces de furie.

Dar primele zile ale venirii naziștilor la putere

„...sinistrul Adolf Hitler, dușmanul de moarte al întregii lumi...”

au arătat că aceste temeri erau neîntemeiate, că toate protestele răcnite în piețele publice împotriva dominației plutocrației au fost o farsă ieftină. Politica lui Hitler era necesară ca aerul monopolurilor din Ruhr care aveau în sfîrșit posibilitatea să realizeze de mult plănuita jefuire a întregii — literalmente întregii — lumi.

Partidul naziștilor s-a mutat definitiv din berării în saloane.

Feuchtwanger vede foarte clar legătura strînsă dintre naziști, generali germani și magnații din Ruhr. Lui nu-i sînt necunoscute forțele care au hrănit fascismul, nici motivele pentru care acesta a devenit necesar imperialismului german. Andreas von Reindl îl subvenționează generos pe Rupert Kutzner, nume sub care este prezentat în „Succesul” „începătorul” Adolf Hitler. Reindl este un personaj fictiv. Dar în viața reală zeci de Reindl — de calibrul mai mare sau mai mic — inclusiv Friederich Flick (care, în paranteză fie spus, îl sprijină azi activ pe cancelarul Adenauer), l-au ajutat pe Hitler să străbată drumul de la berăriile din München pînă la Cancelaria Reich-ului din Berlin.

Pe scriitor îl interesează și altă problemă: cum a reușit fascismul să cîștige un sprijin atât de larg în mase, să amețească, să atragă după sine și să arunce în prăpastie milioane de oameni care l-au urmat cu ochii strălucitori și pumnii strînși. Feuchtwanger insistă asupra instinctelor înăscute, oarbe, asupra forțelor întunecate, aproape mistice, care-l stîrnesc pe micul burghez și-l duc înainte, în extazul general al mulțimii.

Problemei extazului mistic al micului burghez german dezlănțuit îi este consacrat un întreg roman — „Frații Lautensak”. Oskar Lautensak repre-

zintă acele forțe întunecate, oculte, care au trezit în burghez fiara adormită, au vrăjit-o, i-au ascuțit toate instinctele animale. După mărturiile lui G. Rauschning, Hitler a afirmat nu o dată: „Masa seamănă cu animalele care ascultă numai de instincte. Ea nu ține seama de logică și judecată. Și dacă am reușit să creez cea mai largă mișcare națională din cîte au existat vreodată în istorie, este numai pentru că n-am acționat niciodată împotriva psihologiei mulțimii...”.

Din cine era formată în primul rînd această mulțime? Din negustorii ruinați de magazinele universale, inflație și bănci; din funcționari căsora li se micșorase salariul; din țărani loviți de criza agrară; din șomerii sălbăticiți de o viață de foame; din lumpeni de toate tipurile și categoriile. Iar deasupra lor — chiaburi, ofițeri infumurați, rasisti feroci, înalți demnitari escroci.

În răpăit de tobe, micului burghez i s-a spus că este supraom, singura făptură care are dreptul să trăiască pe pămînt, i s-a spus că principiul atît de îndrăgît de el: „să construiești, să faci bere, să fii porc”, este forța supremă a vieții. Mai mult decât atît, i s-a înveșmîntat trupul moleșit, buhăit de bere, în îmbrăcăminte de „erou” — pieile

de animale pe care le purtau vechii germani. Incet, metodic, cu o seriozitate tipic aemțească, s-au apucat să-l convingă că nu este laș, nu este porc, nu este un animal mărginit și lacom, ci urmașul Niebelungilor, rasa superioară a omenirii, capabilă să străvească totul în jur. I-au îndreptat spinarea, i-au bombat pieptul scobit, l-au silit să-și sugă burta. Pe vechiul lui prieten, Horst Wessel, un pește ordinar de pe o stradă vecină, cu care băuse de atîtea ori bere, l-au făcut erou național. Și micul burghez a început să creadă că într-adevăr așa este, că așa a fost întotdeauna, numai că oamenii n-au știut-o, și că el a vorbit deseori despre asta cu nevastă-sa seara cînd îmbrăcîndu-și scufia și băgîndu-și picioarele înghețate în cîpicii călduroși, își îngăduia cîteva clipe de visare înainte de a se culunda în somn.

Naziștii au înțeles bine sufletul micului burghez filistin și au insistat pe acele corzi care vibrau cel mai puternic în întunecimile tulburi ale acestui suflet. „Vizionarul” Lautensak „nu putea să nu se minuneze de tehnica strălucită cu care partidul se prezenta în fața oamenilor. Totul era în același stil: zvasticile puternice și fioroase pe cercurile albe în mijlocul pinzei purpurii, cămășile brune, muzica de paradă, strigătele, lăcomia sălbatică a mulțimii de oameni care stăteau în fața cănilor pline ochi cu bere și așteptau clipa cînd vor putea urla cu în-sufletire „heil”, salutîndu-și fîhrerul — acest messia german. Nu contează... dacă are sau nu sens ceea ce spui: trebuie cîștigată inima oamenilor, nu mintea lor puțină. Nu conținutul frazei este hotărîtor, ci felul cum o rostești, poza oratorului, elanul, emoția, tăria glăselui său”.

Nu trebuie subapreciată forța cu care propaganda hitleristă a acționat asupra micului burghez dezlănțuit, forța cu care a

pedalat pe particularitățile lui pur psihologice, cu care „a cultivat tot ce era urît” în el. Cu cît era mai umflată minciuna, cu atît o credea mai repede micul burghez. Ideea rasei superioare, a supraomului, corespundea organic cu nulitatea și individualismul lui orb, gata să treacă în orice clipă la o supunere de sclav. Hitler a promis burgheziei germane minuni de natură să o facă să-și piardă capul, iar propagandiștii partidului și „vizionarii” de teapa lui Oskar Lautensak¹⁾ au elaborat cu minuție o tactică specială spre a-l corupe pe om și a-l sili să creadă în „minuni”. Filistinul poate trăi fără rațiune, dar nu poate trăi fără credință: a crezut în Dumnezeu, a crezut în kaiser, a crezut în Isarul lui verde și traiul bun. Acum crede în Reichul milenar. Teoria asta l-a atras tocmai pentru că „respinge logica și cere credință. Ce simplu se rezolvă toate cînd ai posibilitatea să împarți pe oameni în eroi, în rasă de stăpînitori, hărăziți de natură să exploateze și să stăpînească — și în lași, în robi hărăziți să fie exploatați”, spune Feuchtwanger.

În fața chiaburului, proprietarului, micului burghez, au fost deschise perspective atît de ademenitoare încît toți au simțit că se sufocă de lăcomie. Ei au devenit sprijinul de nădejde al celei mai barbare, mai sălbatică dictaturi din cîte a văzut vreodată lumea.

(Continuare în numărul viitor)

¹⁾ De altfel, personaj istoric: Hitler l-a împușcat pe vizionarul său de curte, Hanussen, în aprilie 1933.

Evgheni Dolmatovski:

Iuri, Gherman și John

GÎNDURI DE 1 MAI

Primăvara aceasta, familia muncitorului Revkov care locuiește în orașul Guriev, dincolo de Volga, a sărbătorit un eveniment fericit: nașterea a trei copii gemeni, trei băieți voinici și sănătoși. E greu să te hotărăști asupra numelui și atunci când e vorba de un singur copil, dar mi-te când sînt trei! Soții Revkov, doi oameni sovietici simpli, au ales repede numele pentru copiii lor, trei nume frumoase: Iuri, Gherman și John. Această alegere nu mai are nevoie de explicații și comentarii: nașii celor trei nou-născuți din Guriev sînt cei trei viteji ai planetei noastre, care au dat viață visului milenar al omenirii — zborul spre stele: Iuri Gagarin, Gherman Titov și John Glenn.

E drept, John nu prea e un nume răspîndit în Uniunea Sovietică. De altfel, nici nu-i un nume rusesc. Dar în ziua aceea fericită, familia sovietică și-a amintit, odată cu numele glorioșilor ei compatrioți, și de acest nume american.

Trei gemeni sînt, desigur, o întimplare rară, dar numele celor trei copii închid sensul adînc pe care-l conferă omeniei sovietice actualei situații politice. Acest episod dezvăluie starea de spirit a întregului nostru popor, năzuința spre pace, internaționalismul lui.

Fie ca acest mic episod din viața personală a unei familii sovietice să ajungă cunoscut de toți participanții la Conferința pentru dezarmare de la Geneva, fie ca el să devină simbolul năzuințelor pașnice ale întregului nostru popor.

Micii Iuri, Gherman și John întîmpină prima sărbătoare din viața lor — 1 Mai 1962. S-au născut într-o epocă fericită omuleții aceștia: ei vor crește luminați parcă de strălucirea stelelor care s-au apropiat în zilele noastre de pămînt.

Poporul sovietic întîmpină într-o minunată stare de spirit sărbătoarea primăverii și a solidarității. Cu o jumătate de an în urmă, Congresul al XXII-lea al P.C.U.S. a adoptat, a confirmat și a lansat, asemenea unei nave cosmice, marea program al construirii comunismului în U.R.S.S.

Pe oameni îi caracterizează puterea de a visa, de a construi planuri de viitor; dar încă niciodată în istorie planurile n-au fost atît de grandioase și nu s-au înfăptuit visuri atît de avîntate și mărețe. Planul de douăzeci de ani de construire a comunismului nu

este doar un vis, un gînd inspirat de viitor: fiecare rînd al programului este o chemare la acțiune, susținută de o bază materială, de un nivel corespunzător de dezvoltare a științei și tehnicii și de un element foarte însemnat cum este entuziasmul oamenilor sovietici.

În patria noastră, sărbătorile au o particularitate: ele nu vin să încununeze niște zile obișnuite, cenușii, ci zile de muncă inspirată, de unde nu lipsește și un anumit caracter festiv, legat de elanul sufletesc, de buna dispoziție a oamenilor care știu că lucrează pentru ei, că sînt o parte dintr-o întreg.

Spunem că 1 Mai 1962 este o sărbătoare deosebită pentru că e primul 1 Mai după Congresul al XXII-lea al P.C.U.S., și fiecare

cate, scări și balcoane — macaralele se înalță pretutindeni, pretutindeni, pretutindeni. Cred că întrec numeric păsările cu care seamănă, cu toate că stolurile de zburătoare care vin din sud și anunță primăvara sînt nesfîrșite.

Poate să pară un pic monotone peisajele de construcție: aceeași piatră albă, aceleași șosele largi, aceleași raze jucăușe de soare pe geamurile abia montate. Dar cum bucură ele inima omului sovietic! Și trebuie să mai adaug că oricît de scump ar costa statul această vastă construcție de locuințe, chiriile reprezintă o parte înfimă a bugetului familiilor sovietice, și nu-i departe ziua cînd vor fi cu totul desființate. Oamenii sovietici vîd în asta dezvoltarea firească a societății noastre.

1 Mai este și sărbătoarea internațională a celor ce muncesc și o sărbătoare națională sovietică. Nu-i nici o contradicție în faptul acesta, fiindcă profesiunea de credință a statului nostru și a fiecărui om sovietic este astfel formulată în Programul P.C.U.S.: „Comunismul îndeplinește misiunea istorică a izbăvirii tuturor oamenilor de inegalitate socială, de toate formele asupririi și exploatații, de ororile războiului, și instaurează pe pămînt Pacea, Munca, Libertatea, Egalitatea, Frăția și Fericirea tuturor popoarelor”. Aceste cuvinte mărețe și în același timp atât de simple sînt parcă chintesența sărbătorii de 1 Mai.

Orice eveniment internațional este privit de omul sovietic ca ceva care-l interesează direct, pentru că în conștiința lui se șterg treptat granițele dintre viața strict personală și cea socială. Inima noastră cîntă de bucuria victoriei patrioților algerieni și este îndurerată de toate greutățile care sînt iarăși ridicate în drumul lor către libertate, independență și pace.

Prin natura situației sale geografice, uriașa țară sovietică simte prin toate fibrele ei, pas cu pas sosirea primăverii.

Primăvara aceasta este foarte însemnată pentru noi, fiindcă Uniunea Sovietică a făcut o cotitură hotărîtoare în reorganizarea agriculturii, și cotitura aceasta va duce neîndoiește la un mare avînt al producției agricole, la belșug.

Poporul sovietic întîmpină într-o minunată dispoziție sărbătoarea sa, sărbătoarea internațională a tuturor celor ce muncesc — 1 Mai.

Bucuria zilei de mîine

„Omul nu poate trăi în această lume dacă n-are în față nimic luminos; adevăratul mobil al vieții omenești este bucuria zilei de mîine” Aceste cuvinte ale lui Makarenko exprimă un adevăr profund. Cu mult înainte de-a se putea înalța în văzduh, de-a învăța să construiască nave cu care să străbată apele, omul a învățat să viseze, a încercat să scruteze viitorul, să-i descopere contururile. Dacă din totdeauna visul l-a întovărășit pe om, cu atît mai mult îi întovărășește pe oamenii sovietici astăzi, cînd Programul P.C.U.S. adoptat la Congresul al XXII-lea, a deschis în fața lor larg o fereastră spre viitor.

Iată ce scrie elevul Sașa Tevosian de la școala nr. 155 de cultură generală de 11 ani din Moscova într-o compoziție pe tema „Munca în uzină”: „Munca în uzină nu ne-a ajutat numai să dobîndim o specialitate, dar ne-a permis să cunoaștem înfinit mai bine decît din manuale și din literatură, pe muncitori, pe oamenii care, prin munca lor de zi cu zi, construiesc comunismul... Dar ceea ce este mult mai important, e faptul că am învățat nu numai să muncim noi înșine, dar și să prețuim munca altora”. Sașa Tevosian și colegii săi sînt educați din fragedă tinerețe în spiritul unei atitudini comuniste față de muncă; conștiința valorii sociale a muncii este sădită în inima lor cu grijă. Elevii școlii nr. 155 își fac practica în producție la Uzina de ceasuri nr. 2 care se găsește în imediata vecinătate a școlii. După absolvirea celor 11 clase mulți devin muncitori în această uzină. Slava Malghin, de pildă, s-a hotărît să aleagă strungăria și deocamdată se consacră cu pasiune acestei meserii, Svetlana Reșetnaia este montatoare de ceasuri și continuă să învețe la școala tehnică serală. Vrea să ajungă un tehnician specializat în construcția de aparate. Acești tineri au descoperit frumusețea muncii. Pentru ei munca devine atractivă, creatoare, prima necesitate vitală, o adevărată bucurie, așa cum va fi pentru toți în viitoarea societate comunistă.

„Știința în 1980. Acestei teme îi dedică scriitorul C. Rusanov un interesant articol în revista „Etudes sovietiques”. Dacă am putea asista la transmisia televizată a ultimelor noutăți științifice ale anului 1980 — scrie autorul — am rămîne uimiți văzînd consiliul științific al unuia din institutele științifice ale acestei epoci. Am auzi numele unor doctori în științe de 20 de ani, a unor academicieni de 25 de ani.

Procesul întineririi științei a început mai de mult. La Institutul de automatizare și electrometrie din Moscova vîrsta medie a lucrătorilor științifici era anul trecut de 25 de ani. Dacă în 1961 aceasta era încă o excepție, în 1980 tinerețea, cu impresiunea ei capacitate de muncă, cu îndrăzneala sa, cu setea permanentă pentru nou, va păși în avangarda științei. Randamentul activității științifice va spori enorm. Dacă Newton, Lomonosov, Faraday, Mendeleev și alții alți mari savanți din trecut erau nevoiți să piardă luni sau chiar ani în pregătirea unor experiențe pentru că trebuiau să-și fabrice singuri aparatele și instrumentele să-n cele mai mărunte detalii, oamenii de știință ai prezentului și viitorului sînt și vor fi scutiți de astfel de corvoadă pentru că aparatele științifice vor fi produse de către industrie. Experiențele vor fi efectuate de către automate cu o viteză și cu o precizie considerabilă. Datele vor fi transmise direct unor calculatoare electronice. Singura muncă a savantului va fi aceea de-a gîndi, de-a generaliza și interpreta rezultatele experiențelor, de a coordona concluziile la care s-a ajuns cu teoriile generale.

Institutul științific al anului 1980 va fi legat prin radio și televiziune cu numeroase alte centre științifice. Calculatoarele electronice vor fi folosite de la distanță. Centrele de coordonare, dotate cu un mare număr de calculatoare, vor primi zilnic și vor executa comenzi de calcul, vor face schimb de informații științifice. Un savant va putea obține rapid toate datele necesare experiențelor sale ca și informații despre ultimele progrese ale științei în domeniul său. De mai multe ori pe zi, el va putea discuta prin radiotelefon cu colegii lui din alte orase sau chiar din alte țări, se vor organiza conferințe științifice. Legăturile prin televiziune vor deveni o formă esențială a creației științifice colective. Institutele de cercetări din domeniul științelor aplicate vor luționa cu marile întreprinderi industriale. Secțiile uzinei nu vor fi numai sisteme de mașini automate, ci în același timp laboratoare adaptate experimentărilor „din mers”, fără a scădea ritmul producției.

Se vor transforma de asemenea și institutele de învățămînt superior. Învățămîntul se va lega organic cu munca științifică și cu practica de producție. Cursurile vor fi ținute și de savanți din alte țări, iar locul catedrei va fi luat în acest caz de ecranul televiziunii. Savantul își va putea vedea auditoriul, va putea răspunde la întrebările ce i se vor pune. Studenții vor putea vedea pe tele-eceane cele mai mici detalii ale experiențelor, iar notițele se vor înscrie automat pe banda de magnetofon. Nu va mai exista astfel „provincie” în știință. Toate acestea vor exista aievea, nu într-un viitor îndepărtat, ci în 1980!

Cum va arăta ziua de mîine? Oamenii sovietici răspund tot mai precis la această întrebare prin faptele și gîndurile lor, iar anticipările lor nu sînt utopii pentru că ziua de mîine se întrezărește în ziua lor de azi așa cum se întrezăresc trăsăturile omului matur pe chipul adolescentului.

S. Podină

Printre muzicienii sovietici

...a cunoaște tot ce este bun și progresist creația muzicală mondială: „Compozitorul nu trebuie să se hrănească numai cu actele din grădina sa proprie“. Dar trebuie făcută o alegere judicioasă între adevăratele inovații și pseudoinovații, între cele înnoiri care folosesc dezvoltării muzicii, contribuie la educarea estetică a oamenilor și acele inovații ce duc inevitabil un impas în creație.

După încheierea lucrărilor congresului a avut loc o mare recepție în sala „Gheorgheievskaja“ din Kremlin. Într-o cuvîntare plină de adîncă înțelepciune, N. S. Hrușciov și-a exprimat satisfacția pentru avîntul muzicii sovietice, pentru atașamentul profund al creatorilor de artă față de cauza

ambele laturi ale estradei este grupat corul „Sveșnikov“. După o introducere executată la unison, în formă de pasagii vioale, de către orchestra de vioară a copiilor, care crește mereu ca mișcare și intensitate sonoră, fiind susținută și de ample acorduri ale harpelor, se asociază și orchestra simfonică acompaniind un solo de voce foarte expresiv. De un efect dinamic deosebit de impresionant este intervenția corului care intră în fortissimo la un punct culminant al dezvoltării tematice.

Compozitorii din republicile unionale acordă o atenție deosebită operei și baletului, genuri prin excelență accesibile și populare, care oferă și un minunat cadru pentru valorificarea bogăției folclorice muzicale și literare. Libretele se inspiră în general din legende, basme sau din trecutul eroic al popoarelor respective, dar sînt frecvente și cazurile în care autorii operelor și baletelor se inspiră din realitatea de azi, din contemporaneitatea sovietică. În această ordine de idei trebuie să amintim opera „Mindia“ a compozitorului gruzin Taktakișvili, prezentată integral într-o audiere de concert, precum și fragmente din operele „Hamza“ de S. Babaev, „Ceapai“ de Mokrousov și o arie din opera „Anea“ de Sa-poșnikov și Ovezov.

Legătura compozitorilor cu viața, participarea lor la grandioasa operă de înfăptuire a comunismului, dragostea de patrie, aderarea lor la mărețele idei ale zilelor noastre, care înflăcărează sutele de milioane de oameni de pe glob, reprezintă acele forțe din care creația muzicală sovietică își trage seva dătătoare de viață, forța, elanul ei nestăvilit, cu care se dezvoltă spre culmi tot mai înalte.

Moscova — Bulevardul Marx

ni
S.S.

onstruirii comunismului. Tovarășul Hrușciov i-a îndemnat pe compozitori să scrie muzică cît mai „melodiosă“, care să fie iubită de mase și astfel să-și poată îndeplini misiunea ei educativă.

Concerte, spectacole...

Concomitent cu lucrările Congresului s-a desfășurat și trecerea în revistă a celor mai bune lucrări din ultimii cinci ani, în cadrul a șase concerte și spectacole de operă și balet. Deși toate lucrările prezentate la aceste concerte au fost la un considerabil nivel artistic, aș vrea să vorbesc despre câteva care s-au remarcat în mod deosebit, grație forței lor expresive, prospețimii limbajului, unei note personale mai evidente a autorilor. O impresie profundă a făcut-o executarea celei de a XII-a Simfonii a lui Șostakovici. Atît pregnanța ideilor tematice cît mai ales magistrala lor dezvoltare au făcut o impresie profundă asupra auditoriului. Spre deosebire de celelalte simfonii ale lui Șostakovici, cu un conținut lirico-dramatic, cu un fond emoțional în general tragic (cu excepția celei de a noua simfonii — de adevărat spirit mozartian), Simfonia XII-a are un caracter mai mult epic, continuînd linia simfoniilor lui Borodin și Rimski-Korsakov și reprezentînd o impresionantă frescă istorică de proporții ample. Din domenii emoționale deosebite izvorăște cea de a IV-a simfonie a lui Șostakovici, executată în primă audiere, la 22 de ani după ce a fost compusă. După părerea noastră această simfonie este poate una dintre cele mai originale, profunde și monumentale lucrări ale marelui compozitor sovietic.

Din sferile luminoase ale vieții izvorăște conținutul lucrării lui A. Hacıaturian: „Ođă Bucuriei“. Caracterul luminos festiv al lucrării este accentuat și prin imaginea vizuală pe care i-o dă auditoriului estrada de concert: pe scenă apar circa 40 de copii, aleși dintre cei mai buni elevi ai claselor de vioară ale școlilor muzicale din Moscova, încadrați de zece tinere harpiste, iar în

Sub cerul nordului

de EUSEBIU CAMILAR

Duminică, pe la ceasurile zece, am părăsit Leningradul, cu destinația Razliv. E inutil să mărturisesc marea tulburare a sufletului meu, abia așteptînd să revăd locuri de neuitat...

Deodată, cum s-au subțiat ceșurile, s-a deslușit cîteva clipele Golfului Finic, minîndu-și undele, pîrînd poate cînduri de lăpturi lunarii, desprinse dintre ghețurile Nordului. Și automobilul gonea pe asfaltul neted, și pîdurile de mesteceni ne ieșeau înainte ca procesiuni înalte...

Cînd nu s-a mai văzut Golful Finic, ne-am întors privirile înainte, și-n ceața ușoară abia se deslușeau uneori alte păduri albe. Cîrînd ne aflam la Razliv, unde veniseră și-n duminică aceea pelerini nu numai din Uniunea Sovietică, ci din multe puncte ale Globului. În ograda casei unde a stat cîndva Lenin, prin 1917, se auzeau multe graiuri, și mașini și autobuze neconținut veneau și pleeau.

Ploaia mărunt cînd ne-am dus să revedem coliba unde a locuit Lenin. Și nu știu cum, datorită poate foșnelui vîntului în mesteceni, poate căderii încete și line a stropilor de ploaie, m-am adîncit în gînduri. Evocarea a fost și ea nespuse de generoasă cu mine deși nu chemam numai umbre din trecut, ci căutam să deslușesc viitorul departe, în adîncul timpului. Oare ce altă fericire poate visa inima omului, deschisă toată spre muncă și iubire, decît pacea totală pe lume? Parcă vedeam artileria plecîndu-și fevile în jos, ca într-o rugăciune de iertare, pentru toate crimele și incendiile pricinuite omului, pentru toate lacrimile vărsate de orlani, și cerînd iertare mai ales stînjilor ochi de mamă, care au plîns pînă acum în timpul altor întunecimi de neiertat!

Văzduhul Razlivului era străbătut de primele stoluri albe, ca de niște invlîvori de mătasă. Și înainte de a dispăre dincolo de cheutoarea orizontului fumuriu, stolurile se întorceau iar și mereu, rotîndu-se pe deasupra colibei din Razliv, ca un omagiu adus omului care a plantat primul în istoria omenirii arborele păcii, cu rădăcini pînă dincolo de adîncul timpului, omului care va aduce la toate ferestrele de pe glob mai multe zimbete și mai multă lumină... Parcă vedeam

satele de pe întregul pămînt ridicate la stare de orașe, — parcă vedeam înapoierile umilitoare definitiv lichidate din viața omenirii, valorile creatoare ieșite toate la iveală... toate uneltele construind în cîntările păcii și bucuriei!

Iată viitorul visat de omul care sta cîndva în coliba de la Razliv! Originile biruințelor își au izvoarele în mintea lui cu viziuni promise, și ale cărei idei vor domina timpul și vor înflori cu toate primăverile.

Aștrii construși de mina omenească i-au ridicat numele pînă la scînteietoarele continente de sus... Numele lui Lenin e legat de una din puterile care determină viața, de una din puterile către care rîvnesc neconținut toate vietățile, de la microcosm la colos: oare s-ar putea concepe existența fără lumină? Către ea rîvnesc gizele și ierburile, cedrii și luncile. Chiar și planeta noastră este supusă puterii luminii soarelui... Oriunde a răsărit o rază de lumină, pe întîndările țărîrilor constructoare ale socialismului, a răsărit și gîndul de recunoștință către ideile omului de la Razliv!

Ideile lui ne învață să visăm, ne învață să îndrăznim a vedea virturile falnice ale stejarilor într-o ghindă și marea într-o cîmpie goală, unde acum s-ar aduna în sobor doar păsările singurătăților! Pînă acum cîțiva ani, își puteau sfîrîma capul toți geografilor de pe pămînt, să vadă unde vine Marea Timleanskaja. Și iată că marea aceea există, săpată de mina omenească! Dar o astfel de mare există chiar și la noi! Degeaba și-ar fi bătut capul geografilor de altă dată, căuînd pe harta veche a Romîniei, alături de mare decît Pontus Euxinus! Și, totuși, astăzi marea aceea există, și muntele Ceahlăului se miră în fiecare dimineață cînd își zărește în adîncul ei tîmplele bătrîne! Apele Mării Biczului, incalculabila ei energie, care va transforma țara, se datorează și ele lui Vladimir Ilici Lenin.

Ori pe unde umblăm, ori unde vedem copii bucurîndu-se la apariția luminii, ne amintim numaidecît de marea făuritor al viitorului. Cu cît trece timpul, ideile lui sînt mai vii, și sînt nemuritoare, căci oamenii le vor eterniza în hidrocentrale, universități, mări și nave cosmice. Ideile lui n-au moarte, pentru că cuprînd simburile fericirii omeniești.

BIOLOGIA LA POLUL FRIGULUI

Problema comportării organismelor vii în condiții de mediu nefavorabile constituie în prezent unul din capitolele cele mai importante și mai pasionante ale fiziologiei.

Ce fenomene se produc în asemenea cazuri în corpul viețuitoarelor? Cum pot ele rezista situațiilor „extreme” în care se află la un moment dat? Care este limita de supraviețuire a organismelor supuse la grele încercări?

„Suprarăcirea” în lumea vegetală

Temperaturile scăzute constituie una din cele mai defavorabile condiții de mediu pentru organismul viu. Până de curând, se credea că frigul este mortal pentru cele mai multe ființe. Cercetările din ultimul timp au arătat însă că și în acest caz viața triumfă.

Primul care a studiat în mod științific acțiunea frigului asupra plantelor a fost savantul sovietic N. A. Maximov. El a dovedit că la capătul rezistenței se produce „moartea” plantei prin „fuga” apei din celulă în spațiile intercelulare. Formarea cristalelor de gheață în aceste spații exercită o presiune mecanică care împiedică viața celulei. Dar acest fenomen se produce numai la plantele necălite, la cele „călite” formarea cristalelor de gheață nu produce nici o vătămare.

I. Tumanov a reluat recent lucrările lui Maximov studind în special felul cum plantele își măresc rezistența la frig. El a constatat un fapt surprinzător. Plantele se comportă la temperaturi joase ca și oamenii. Se știe că locuitorii din ținurile reci consumă grăsimi pentru

a înfrunta gerul. Substanțele zaharoase sînt chiar mai utile în acest scop. Experiențele au arătat că trei loturi de șobolani supuși la temperaturi de -4° și de -14° și hrăniți fie cu proteine (albuș de ou și carne slabă), fie cu grăsimi (slănină), fie cu zaharuri au reacționat în mod diferit: rezistența cea mai mare au avut-o animalele hrănite cu zaharuri.

Dar în timp ce oamenii și animalele caută în afară aceste „substanțe protectoare” împotriva frigului, plantele și le fabrică singure.

Tumanov a găsit o legătură strinsă între rezistența la ger și acumularea de zaharuri în plante, mai ales în „sucul” celular. La plantele perene și arbori, în prima fază de călire, se acumulează amidon, iar în unele cazuri amidonul se transformă în uleiuri. Uleiurile protejează și mai bine plantele împotriva frigului. Acest lucru îl confirmă și repartiția vegetației pe glob: plantele oleaginoase se întind în regiuni mai reci.

Practic, călirea plantelor s-a realizat la stațiunea de climă artificială a Academiei de Științe a U.R.S.S. prin înghețarea lentă. Experiențele cele mai interesante au fost făcute cu agrișul negru, care în condiții obișnuite îngheață la

mai puțin de -40° . Prin dozări succesive ale temperaturilor joase, agrișul a fost pus să trăiască în cele din urmă în oxigen lichid la temperatura de aproape -253° C.

Plantele au rezistat perfect și au continuat să se dezvolte tot atât de bine ca și cele care n-au fost supuse la temperaturi scăzute.

Există și alte metode pentru mărirea rezistenței plantelor la ger. Se poate dirija astfel acumularea de zaharuri care ajută plantele să se acomodeze frigului din timpul iernii. O constatare interesantă a fost făcută de biologul sovietic T. S. Sulakadze. Cercetările sale au arătat că adaptarea plantelor la frig poate fi ușurată cu ajutorul substanțelor chimice cunoscute sub numele de „stimulatori de creștere”, de tipul gibberelinei. Lămii, portocale și alte fructe mediteraniene au fost făcute să suporte iernile cele mai aspre datorită „tratamentului” cu substanțe stimulatorie.

Congelare timp de... 800 ani și „conserve” de organe

În ce privește microbii, recordul lor de rezistență la frig este de-a dreptul uimitor. Nu de mult, în Antarctica exploratorii sovietici au găsit în straturile de gheață bacterii înghețate la o adâncime de 30 m. Microbiologii au reușit să le readucă la viață activă cu toate că microbii se aflau în această stare de congelare de cel puțin 800 de ani.

Experiențe repetate în laboratoarele Institutului de microbiologie al Academiei de Științe a U.R.S.S. au reușit să mențină în viață (în unele cazuri pînă la 10 ani) aproape 100 de specii diverse de microorganisme „înghețate”.

Studiile au arătat că temperatura joasă reduce procesele vitale, frînează reacțiile chimice și biologice ale microorganismelor, constituind un mijloc de „conservare” a vieții.

La animalele superioare, problema limitei de rezistență la frig preocupă în mod deosebit pe biologi. Oamenii de știință sovietici și din alte țări sînt interesați de această problemă pentru utilizarea practică a frigului ca metodă de tratament sau de conservare a organelor vitale.

După încercări „tîmide”, în care organismul omului era supus unei hipotermii moderate (29° — 30° C), în scopul operațiilor pe cord, s-a ajuns în ultimul timp la scăderea temperaturii corpului la 5° — 6° C. În aceste condiții chirurgul își poate permite un „stop circulator” complet de 45—80 minute. Această „hipotermie profundă”, scăzînd atât de mult temperatura corporală, cu oprirea circulației sîngelui în organism, dă posibilitatea celor mai nebanuite performanțe chirurgicale.

Și în domeniul conservării de organe, s-au realizat succese la fel de impresionante. De curînd biologii sovietici au reușit să conserve sînge uman după o răcire prealabilă la -195° (cu ajutorul azotului lichid). Cercetările au arătat că prin înghețarea globulele roșii din sînge pot fi conservate 2—3 ani, pe cînd prin metodele obișnuite această conservare nu durează decît cîteva luni.

Există și alte țesuturi care pot fi conservate prin frig. Sperma taurilor de rasă, foarte utilă pentru înșămînțarea artificială a vacilor, nu putea fi conservată prin metodele vechi decît cîteva zile. În ultimii ani, zootehnicienii sovietici au demonstrat că prin congelarea spermei la -73° C conservarea se poate prelunga un timp nelimitat.

Conservarea „vieții” prin frig este de o importanță excepțională pentru viitoarele „bănci” de țesuturi și organe capabile să înlocuiască pe cele bolnave sau accidentate.

Perspectivile utilizării frigului în biologie sînt de pe acum larg deschise. Se poate presupune că în viitor, grație cercetărilor ce se fac, va fi posibilă chiar suspendarea vieții unui individ timp de mai mulți ani, în scopuri terapeutice. În același fel cosmonauții vor putea „îngheța” după necesități pe un timp anumit, suportînd mai ușor condițiile de zbor în Cosmos.

Dr. R. Irimescu

Atenție!

radioascultători

și telespectatori!

Pași înainte pe tărîmul electronicii

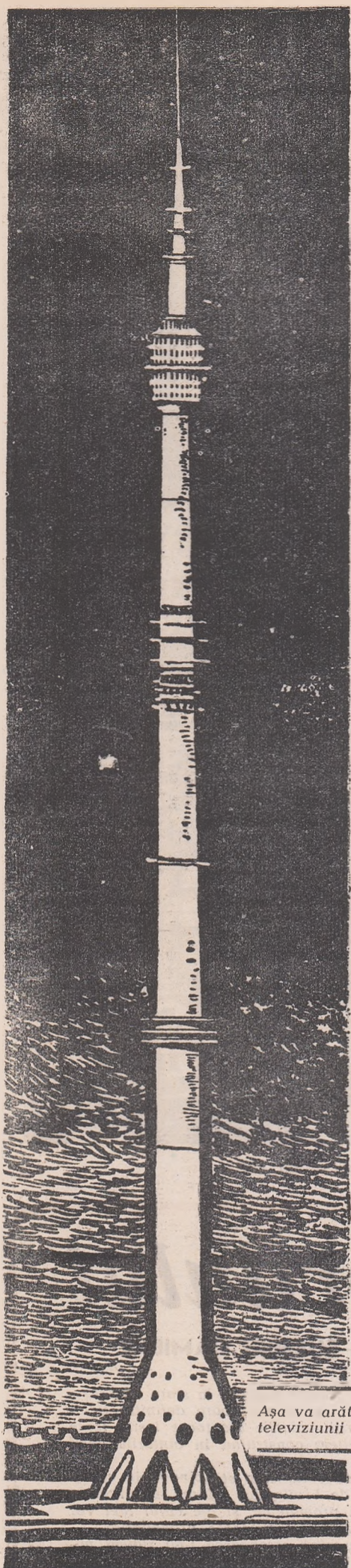
leviziune și pentru 6 programe de radiodifuziune. Al cincilea program de televiziune se va transmite de la o stație ce se află la 350 m înălțime. Între 120 și 140 m vor fi instalate stații de radioreleu ce fac legătura între Moscova și alte orașe importante, iar la 250 m vor fi plasate instalațiile de televiziune, care fac legătura cu instalațiile mobile (carele de reportaj).

În ultimii ani au apărut peste 20 de tipuri noi de televizoare, printre care cităm „Kristal 101” și „Kristal 104” cu magnetofon și pick-up, televizorul „Temp 9” cu receptor și magnetofon stereofonic și altele. Pentru programul de televiziune în culori au fost construite receptoarele „Izumrud 201” și „203”, prevăzute cu aparate de proiecție, ca și aparatele de producție de masă, ca „Temp 22” prevăzute cu 30 lămpi și 16 diode cu germaniu, sau televizorul „Raduga”. Anul trecut, radioelectronicienii sovietici au construit „secretarul automat”. Aparatul este compus dintr-un telefon, un magnetofon și o instalație de comandă automată și este în măsură să răspundă la apelul telefonic și să înregistreze timp de 45 de minute comunicările ce i se fac.

Cercetătorii și inginerii sovietici au adus contribuții importante și în domeniul propagării undelor electromagnetice. Cercetătorul sovietic Kabanov, de pildă, a pus în evidență fenomenul ce-i poartă numele. El a observat că undele electromagnetice au proprietatea de a se reflecta nu numai de straturile superioare ale atmosferei, ci și de suprafața Pămîntului, la distanțe foarte mari, astfel încît stațiile de radiolocație sînt în măsură să recepționeze ecoul undelor electromagnetice ce s-au lovit de suprafața Pămîntului. Un pas revoluționar în radiocomunicații îl reerezintă și cercetările laureatilor Premiului Lenin, Bosov și Bohorov, care au reușit să obțină, prin excitația comandată a electronilor dintr-un cristal, raze de lumină de intensitate foarte mare, ceea ce le recomandă pentru radiocomunicațiile cosmice. Radioastronomia sovietică obține noi succese prin studiul radiației Lunei, sau a planetei Venus, în benzile de 2 cm, 4 mm și 8 mm. Pentru asemenea studii se construiește lângă Moscova un radiotelescop ale cărui antene se întind pe mai bine de 1 km lungime.

Studiile în legătură cu undele milimetrice, submilimetrice, semiconductorii, miniaturizarea aparatului, creșterea siguranței de funcționare și a sensibilității, mașinile electronice de calcul și elementele electronice în automatică reprezintă domenii în care mii de specialiști sovietici obțin noi și importante rezultate.

Conf. univ. Gh. Rulea

Așa va arăta noul turn al
televiziunii din Moscova

Printre sarcinile cele mai importante care vor trebui să fie rezolvate în domeniul științei și tehnicii, Programul P.C.U.S. indică și sarcina de a se elabora noi teorii și principii de construcție a unor mașini în care tehnica electronică are un rol important.

Radioelectronica găsește astăzi în Uniunea Sovietică un cîmp excepțional de larg de dezvoltare. În domeniul radiodifuziunii și televiziunii au fost obținute, în ultimii ani, importante realizări. Astfel, pentru îmbunătățirea calității de redare a programului au început să fie introduse pe scară largă stațiile de emisie cu modulație de frecvență care, la putere mică, transmit programul cu mare fidelitate și aproape fără perturbații.

La începutul anului 1956 în U.R.S.S. existau 12 stații de televiziune, dar în 1961 numărul lor ajunsese la 112, așa că programele de televiziune pot fi astăzi recepționate în capitalele republicilor unionale și în multe centre industriale, acoperindu-se un teritoriu ce cuprinde peste 80.000.000 locuitori.

Rețeaua de aparate de televiziune a crescut în 5 ani de peste 6 ori. Programul centrului de televiziune de la Moscova este transmis și la Leningrad, Kiev, Tallin, Minsk, Smolensk, Riga, Voronej, Rostov, Dnepropetrovsk, precum și în alte localități ale țării.

Începînd din 1960 au început să fie transmise programe de televiziune în culori, cu caracter experimental. La Leningrad, montajul stației de televiziune în culori s-a terminat, iar în 1964 va începe emisia de programe de televiziune în culori la Kiev.

La Moscova se află în construcție turnul de televiziune de la Ostankino, de 520 metri înălțime. Pe primele 11 etaje, adică pînă la 50 m înălțime, vor fi instalate stații de emisie pe unde ultracurte pentru 4 programe de te-

stăpina pe sine însuși. Chiar și în înerețe era consti-
In general, bătrînul era un om potolit, foarte calm.
atunci aveam treizeci și doi... treizeci și doi...
nefer, repeta el mereu. Saptezeci și doi de ani. Pe-
cu parul lung, încarnuțit. „Asta-i bătrînețu”, bătri-
vedea așa cum era: înalt, slab, puțin adus din spate,
Bătrînul își continua plimbarea în jurul lacului. Se
tona a doua de Borodin. Aș vrea s-o ascult...
— E toarnă ce-mi trebuie. Încearcă să găsești Sim-
Bătrînul dădu aprobativ din cap.
apune?... niște aparate de înregistrare magnetică.
deci o straveche instalație de difuzoare și... cum le
— Radiotoanele? Nu există așa ceva pe aici. Nu e
Tinărul zîmbi:
— Ia spune-mi... radiotoanele funcționează?
Bătrînul îi privi atent și spuse:

un aer îngrijorat.
în buzunarele adînci ale bluzei și cerceta cerul cu
c-o aude din afară. Lovirășul lui își întinduse minile
niet eroice. Muzica se auzi în el, dar lui i se părea
tut ai apa din care răzbatău, parca, acordurile „Simfo-
măcar gulerul hainei imbianțe. Asculta atent chipul-
Bătrînului însă n-avea nici o urmă de vînt, nu-și ridicase
nu îngheța n-avea nici o urmă de ger, nici o urmă de
citar pus în funcțiune în urmă cu patruzeci de ani.
lacului plutea ceața. Apa, încălzită de un reactor nu-
Dinșpre muntii venea o adiere înghețată. Deasupra
pe băntușe scoli.

mele. Tinărul cunoștea biografia bătrînului încă de
neta Venus și un munte de pe Mercur îi purtau nu-
realizase analiza gravitațională: un ocean de pe pla-
cica din secolul XX. Construiseră primele nave ionice;
cărre seara, bătrînul sosise pe calea aerului. Tinărul
orud, de-o năvălitate mișcătoare. Așa ca atunci cînd,

5

4

se inapoiau. De fapt, nu chiar toate. Din șaptezeci și
două de rachete, doar cincizeci și patru reventiseră
la cosmodromul din Buzdag. A cincizeci și cincea, care
fusesse lansată cea dintîi, trebuia să se reîntoarcă în
seara aceea. Făcuse o lungă călătorie spre steaua
Van-Maanen și, după patruzeci de ani, se inapoia pe
Pămînt.

Tinărul, care pășea alături de bătrîn, cunoștea epoca
aceea doar din vechile jurnale cinematografice. Se
născuse într-o perioadă cînd cosmodromul din Buzdag
începuse să fie dat uitării. Rachetele cu motoare ionice
se învechiseră repede și fuseseră înlocuite de navele
termonucleare. Puternice, dispunînd de o energie
uriașă, ele biruiau cu ușurință rezistența atmosferel.
Cosmodromurile situate pe mari înălțimi deveniseră
inutile, așa că și cel din Caucaz fusesse părăsit. Și
totuși, oamenii mai veneau aici din cînd în cînd, pen-
tru a recepția rachetele care se inapoiau. La început,
fiecare sosire era considerată un eveniment. Apoi totul
trecurse pur și simplu, în domeniul istoriei. N-avea mij-
loace de cercetare: rachetele termonucleare, telescoa-
pele difracționale, analizoarele gravitaționale, furni-
zau informații mult mai importante despre Cosmos
decît navele spațiale ionice, iremediabil învechite pen-
tru oamenii celui de al XXI-lea secol.

Tinărul fusesse trimis să îndeplinească oca de a cinci-
zeci și cincea navă ionică. De trei ani, nimeni nu mai
pășise pe cosmodromul de la Buzdag. Tinărul reglase
instalațiile și verificase aparatele și acum, de vre-o
săptămînă, se plictisea așteptînd. Ziua rătăcea prin
munți, seara se ocupă de lectură. Cititul îl amuza.
Era obișnuit cu microfilmele, așa că volumele gre-
oaie, nepractice, cu filele îngălbenite de vreme îl apă-
reau ca niște adevărate piese de anticariat. Ele repre-
zentau secolul trecut, al XX-lea, secol romantic, eroic,

din funcțiune de un puternic cîmp magnetic... Cînd
figurația e imposibilă: obținuturile au fost scoase
mie cînd sate. Temperatura a revenit la normal. Ro-
Temperatura nu mai uca. Coborîrea continuă... O
„Două mișcări sate de kilometri, rețea robotul.
mînta.
anunța apropierea distrugerii a robotului și înspai-
robot. Vocea nepăsătoare a aparatelor electronice care
folosului, cu trupul ascuțit înalt. Tinărul se auzi înșu-
Bătrînul asculta cu minile înălțate pe brațele fo-
secunde...”

nează normal. Explozia se va produce în treizeci de
tutur au început să se topescă. Aparatele funcțio-
raspund... Trei mișcări de kilometri. Proeminențele robo-
a devenit cu neputință: comenziile rachetei nu mai
stera planetă și compusă din antimaterie. Întoarcerea
căzeste... Altitudine — patru mișcări de kilometri. Atmo-
sfera planetă și compusă din antimaterie. Concentra-
să de poziționare rapid. Corpul robotului se în-
suprafețele planetă, șase mișcări de kilometri. Concentra-
Vocea conștient, apoi rețea: „Altitudinea deasupra
serva o puternică concentrație de pozitroni...”

și pătrunde în atmosfera planetă. La exterior se ob-
necate. Racheta auxiliara s-a desprins de navea ionică
complet inexpresivă articula: „Aparatele au fost co-
Tinărul apăsa pe un buton și o voce limpede, însă
trator.

de mult pe Pămînt. Dar conectați aparatul înșu-
Acasta-i și motivul pentru care n-au putut veni mai
— Da, de curînd, repeta bătrînul cu convingere.
— De curînd? exclamă tinărul.

tute din materie și antimaterie.
piedica exploziile în caz de contact între corpuri ale-
descoperit, de curînd, și adevărat, mijlocul de a în-
ceasta au parcurs un drum mai lung decît noi. Au
oprește niciodată. Fînțele care populează planeta s-

12

13

sute de kilometri. Forțe... forțe necunoscute fac să
devieze racheta spre pol...”

Urmă o pauză lungă. Deodată răsună un sunet pre-
lung, aducînd cu bătaia gongului. După ce conștient,
vocea robotului se auzi din nou. Aceeași voce „meca-
nică”, lipsită de expresie și totuși, parca pauzele între
cuvinte și fraze erau mai lungi. Pînă și frazele înșeși
păreau altfel construite, cu efort, și nu întotdeauna
corect. Se simțea în ele ceva nedefinit, străin, neo-
menesc.

„Pămînteni, răsună rar vocea metalică. Sinteți tineri
și îndrăzneți. Ați lansat mașina voastră pornind de la
premița că planeta spre care se îndrepta este asemă-
nătoare cu a voastră. Ați înzestrat automatul cu o
aparatură primitivă. Un asemenea automat poate folosi
numai într-o singură împrejurare, puțin probabilă, și
anume dacă planeta explorată ar fi populată de ființe
cu un nivel de dezvoltare asemănător cu al vostru.
Or, potrivit legilor probabilității despre care aveți
noțiuni elementare, jumătate din planetele locuite vă
depășesc prin evoluția lor. În cazul acesta, automatul
vostru se dovedește prea puțin folositor.

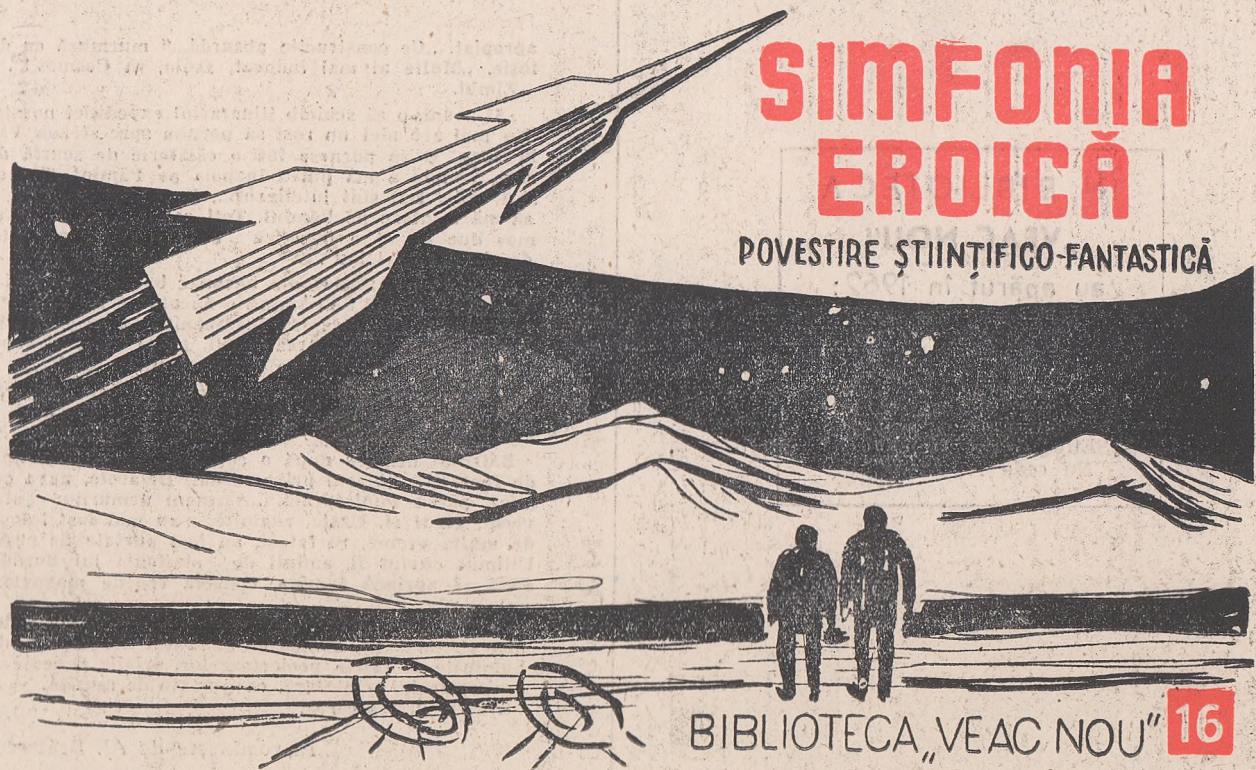
De altfel, așa s-a și întimplat. N-ați ținut seama și
de o altă împrejurare. Comparativ cu lumea noastră,
a voastră este alcătuită din antimaterie. Automatul
vostru ar fi putut pieri. Din fericire însă, am reușit
să descoperim modul de a conserva antimateria.

Cunoștințele noastre ne-au permis să demontăm au-
tomatul vostru, să înțelegem modul în care este alcă-
tuit. N-a fost lucru ușor, dacă ținem seamă că știința
noastră se află înaintea alei voastre cu mii de ani.
Automatul vostru s-a dovedit prea simplu pentru a-l
putea înțelege cu ușurință.

Ne-am dat seama că automatul trebuie să se în-
poizeze la bordul rachetei cosmice, care l-a transportat,

— Racheța a atins steaua Van-Maanen, răspunse
Bătrînul se întoarce la fotoiu.
acesta examină robotul și enerva.
Calmul bătrînului îl nimea, încetineala cu care
despre ce mister vorbit? Insista tînărul.
— Dar pentru ce să fie mai inteligent ca noi? Și
începutul cuvîntului următor.
bătrînul cu gîndul la ideea lui. Iată, aici, o zgrîtietură,
— N-au avut timp să termine inscripția, continuă
— Ce mister? întrebă nedumerit tînărul.
e misterul.
— Răpănat? răspunse bătrînul gînditor. Nu, nu
numai raționale, dar mult mai inteligente ca noi. Aici
tremurura: Pe planeta există tîntre raționale...
— Cei de dincolo au făcut asta, spuse el. Vocea îi
narul nu se mai putu stăpîni:
— Ce-i asta? exclamă deodată. Nu înțeleg nimic!
Uitai-va aici, o inscripție...
Bătrînul se ridică, aprinse lumina. Pe tavanul ne-
ted al robotului se putea citi: „Pământeni, noi.” Tr-
narul nu se mai putu stăpîni:
— Ce-i asta? exclamă deodată. Nu înțeleg nimic!
jurul robotului.
Se apropie de seama emblema în relief. Apoi făcu încon-
bagare de seama emblema în relief. Apoi făcu încon-
adanga emoționat tînărul.
— Cu deisprezece ani înainte de-a veni eu pe lume,
locuit cu „comuniste”.
eran socialiste. După șase ani, cuvîntul a fost însă în-
— Da, zise bătrînul. În epoca aceea, republicile mai
o emblema: literele „U.R.S.S.” și data zborului.
o altă planetă. Pe corpul încos al robotului strălucia
Cei doi oameni priveau făcîndu-și mașina care vizlase
milioi. Zăvezul conținea
înceea spre platforma din centru și se oprî drept în
făra de oțel a robotului. Continuînd să zăveză, robotul
azi un zăvez și, pe ușa întredeschisă, înecă emi-

scunda construită pe o proeminență a stîncii. Fără
sa-și scoata haina, bătrînul se îndreptă spre un colț
seama cit de bătrîn era celălalt. Și, deodată, pricpu;
bătrînul era înăca puternic, el se datora unei cu totul
alte cauze. Tînărul nu-i plăceau cuvîntele mari. Iată
pentru ce nu îndrăzni să înlocuiască cuvîntul „bătri-
nere” cu „întelepținune”.
Bătrînul îi trecuse tristețea. O izgonise muzica și
acum se lasase în voia amintirilor, firesc, în liniște,
ca și cum ar fi răstoft cartea unei vieți străine, dar
pasionante. Știa că aici nu va mai reveni niciodată.
Pește cîteva zile urma să pornească la bordul unei
noi nave cosmice într-o călătorie lungă, spre steaua
de unde venise racheța. Banița chiar ce adusesse cu ea.
Ar fi putut foarte bine să nu vină aici: informațiile
le-ar fi primit prin radio. Voise însă să mai respire
atmosfera tînerții și nu-i părea rău că venise. „Sim-
fonia eroică” îi cîntase în inima toată seara și știa
că acordurile ei puternice, luminoase îi vor însoți
mereu.
— Steaua Van-Maanen, murmură el. Ei bine, dacă
presupunem că melle se dovedesc întemlate...
— Ce-ai spus? întrebă tînărul.
Bătrînul îi privi. În ochii abia întredeschși, cu
sprijinere caruntă, scripi un zîmbet ironic:
— Te pastionează necunoscutul?
— Cum de nu; răspunse cu violete tînărul. În ton
se simțea gata să dăreze.
— Ei bine, aștezi, o să avem de-a face cu el.
— Din moment ce știți...
— Știu. Întrebuse bătrînul, dar nu știu precis ce.
Voi să mai adauge ceva, dar nu mai avu timp: se

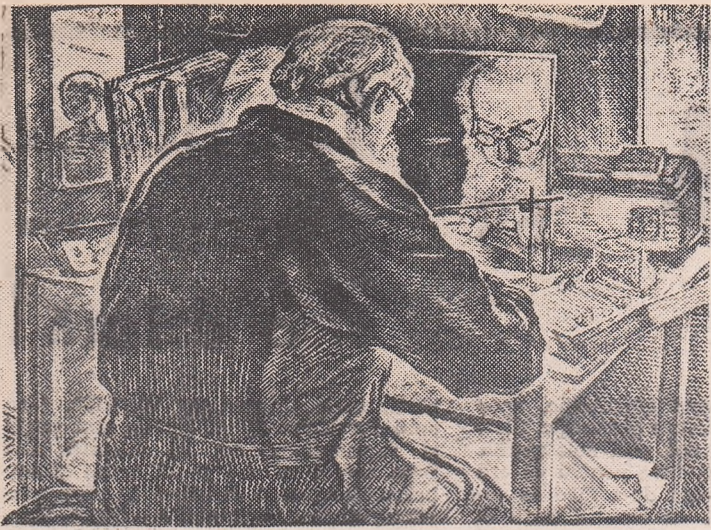

G. ALTOV

SIMFONIA EROICĂ

POVESTIRE ȘTIINȚIFICO-FANTASTICĂ

BIBLIOTECA „VEAC NOU” 16

Vladimir Favorski

Gravură de I. Golțin

Laureați ai Premiului Lenin — 1962

Vladimir Favorski

În istoria graficii sovietice Vladimir Andreevici Favorski reprezintă unul din numele mai proeminente. El este cunoscut și apreciat în întreaga lume, la școala lui s-au format și continuă să se formeze zece de artiști din diferite țări și generații. Creația sa a intrat în tezaurul celor mai bune realizări ale artei veacului nostru. El stăpânește arta de a reconstitui cu profunzime și finețe nu numai fizionomia exterioară a epocilor îndepărtate, dar și spiritul lor, „culoarea”, atmosfera lor emoțională.

Clocotitoarea tensiune a pasiunilor din Anglia epocii shakespeareiene, ascuțitele conflicte dramatice ale vieții franceze din prima jumătate a secolului al XIX-lea — așa cum sint oglindite în nevelele lui Mérimée — Italia lui Dante, Anglia lui Burns, vremurile biblice — toate acestea prind viață în gravurile de mare virtuozitate ale lui Favorski.

Dar deosebit de apropiate și dragi sint inimii artistului istoria și literatura rusă. Lor le sint consacrate cele mai bune lucrări ale sale. Printre acestea se numără și monumentalele cicluri de gravuri care ilustrează trei capodopere ale literaturii ruse — poemul popular „Cuvint despre oastea lui Igor”, „Boris Godunov” și „Micile tragedii” de Pușkin — gravuri care au obținut Premiul Lenin pe anul 1962.

Vechea epopee populară despre oastea lui Igor e înțeleasă și tratată de artist într-o manieră contemporană. El prezintă istoria autentică, vie,

nemuritoare, vorbește despre oamenii din trecut astfel ca gândurile și pasiunile lor să găsească ecou în inimile contemporanilor, face apel la reflecțiile și emoțiile lor.

În ilustrațiile la „Boris Godunov” este redată cu mare forță atmosfera dramatică a „vremurilor de restriște”. Patosul tragic al epocii răsună parcă asemeni unui imn viguros. De personajele lui Pușkin este legată și cea mai importantă lucrare a lui Favorski din ultima vreme — ciclul de ilustrații la „Micile tragedii”. De altfel, și aici ca și în alte prilejuri, cuvântul „ilustrații” nu este cel mai potrivit. Căci întreaga fizionomie artistică a noii ediții a „Micilor tragedii”, întreaga lor „arhitectură” aparține exclusiv lui Vladimir Favorski. El a ales formatul cărții, a alcătuit macheta, a ales caracterelor de literă, a executat suprapertea, coperta, titlurile, a elaborat cadrul decorativ-ornamental al ediției, în sfârșit, el este autorul întregii suite de ilustrații de diferite proporții — începând cu gravurile desfășurate pe două pagini și terminând cu vignetele.

Această lucrare a lui Favorski poate fi socotită pe drept cuvânt o enciclopedie a măiestriei în materie de grafică de carte.

Pentru Favorski, frumusețea înseamnă victoria dreptății, a purității sufletești, a umanismului luminos.

A. Kamenski

DOUĂ SCHIȚE UMORISTICE

de Mihail Andrașa

Povestire „însăimântătoare”

Redactorul șef al unei reviste de popularizare a medicinei m-a rugat să scriu o schiță despre fumători.

— Scrie ceva... cum să-ți spun... însăimântător, ceva care să le taie definitiv fumătorilor cheful de tutun.

Am luat o foaie de hîrtie și m-am adîncit în istoria tutunului. După cum se știe, în afacerea asta este implicat și Cristofor Columb. Marinarii lui au fost cei dintîi fumători și i-au învățat și pe europeni să fumeze. Cîndva, în Europa toți erau împotriva tutunului. Papa Urban al VII-lea excomunică fără ezitare pe fumători.

Povestirea am scris-o ușor

Doi tineri italieni fumează. În buzunare tănuite, poartă pungi cu tutun și pipe. Agenții secreți sint pe urmele eroilor povestirii, papa Urban al VII-lea, bineînțeles, îi excomunică.

După ce am recitat povestirea mi s-a părut că excluderea din sinul bisericii nu-i un argument convingător pentru fumătorii moderni.

Atunci am mutat acțiunea în Anglia, la sfîrșitul secolului al XVI-lea. În vremea aceea, în Anglia, fumătorii erau pedepsiți cu moartea.

Copiii regali adulmecă urmele eroilor mei, căroră ca primă măsură li se confiscă pipele. Apoi li se taie capetele. Mi s-a părut suficient de tare. Dar pentru orice eventualitate, am mai adăugat la sfîrșit că cele două capete au fost expuse într-o mare piață londoneză, cu pipele între dinți.

Am recitat povestirea și m-am gîndit că nici decapitarea nu-i poate speria pe fumătorii de azi. N-ar fi mai bine să transpun acțiunea în Turcia, unde exista o lege potrivit căreia cei ce foloseau tutunul erau trași în țeață? Dar îndată s-a ivit altă întrebare: poate să-i miște pe fumătorii noștri descrierea chinurilor prin care trec pasionații tutunului dintr-o țară străină? Raționamentul mi s-a părut just, și am hotărît să mă adresez istoriei ruse.

Din fericire pentru mine, în timpul domniei lui Mihail Romanov fumatul se pedepsea cu

moartea și confiscarea averii. Iar în „Pravila” țarului Alexei Mihailovici se recomanda să fie torturați toți „care fumează și asupra căroră se va găsi tutun”, torturați pînă cînd vor mărturisii de unde au procurat tutunul.

Și așa, în povestirea mea, de data aceasta este torturat cu un fier înroșit în foc un negustor rus. I se cere să divulge numele celui care i-a vîndut tutunul. Fumătorul nu mai poate suporta chinurile și își trădează complicele. Nefericitul este luat pe sus și, conform poruncii țarului, i se sfișie mai întîi nările, apoi i se taie nasul de-a binelea.

Am recitat și de data aceasta povestirea. Suferințele prin care trec fumătorii mi s-au părut a fi descrise destul de sugestiv. Dar îl va satisface oare pe redactorul șef descrierea unui singur caz?

Pentru ca să mă asigur, am scris o nouă variantă.

În ea eroul trăiește în Italia. Fumează pipă și într-o zi este prins. Urmează să fie excomunicat. Eroul reușește să fugă în Anglia. Aici, cit pe ce să i se taie capul, dar chiar în ultima clipă călăul decapitează din greșeală pe altul. Ascuns în cala unui vapor, fumătorul meu fuge în Rusia. Cîțva timp trăiește liniștit, dar un negustor de tutun căruia i se taie nasul, îl trădează. Eroul este din nou nevoit să fugă. Neiertătoarea lege împotriva fumătorilor îl ajunge în Turcia: eroul este tras în țeață.

Totul era atît de înfricoșător încît recitînd povestirea mi s-a făcut părul măciucă. Dar impresia autorului este întotdeauna subiectivă și ca să mă verific i-am dat vecinului meu, care fumează de 11 ani, să citească povestirea.

— Ei? l-am întrebat eu cînd mi-a înapoiat manuscrisul.

— Cumplit! a oftat vecinul. Am fost tot timpul foarte emoționat. Prin cîte au trecut fumătorii pînă cînd și-au cucerit libertatea! Acum fumez cu o îndoită plăcere: ce bine-i să știi că nimeni nu-ți taie capul și nu te trage în țeață pentru asta!

Cînd copiezi...

— Copii, astăzi veți scrie o compoziție cu tema: „Cum trăim”. În această compoziție trebuie să arătați unde și cu cine locuiți, cum îi ajutați acasă pe părinții voștri, cum vă petreceți timpul liber.

COMPOZIȚIA ELEVEI JORJIKOVA SONIA DIN CLASA IV-A

Noi trăim foarte bine. Avem o locuință separată cu tot confortul. Familia noastră este alcătuită din bunica, tata, mama, frigiderul ZIL, mașina de spălat „Oka”, televizorul „Baltika” și automobilul „Volga”. Mai avem încă pe femeia de serviciu Stepanovna și aspiratorul „Veter”. Înainte mai era și cîinele „Senatorul McCarthy”. Eu îi ajut pe mama și pe tata să se pregătească cînd merg la teatru. Și cînd merg la cinema îi ajut de asemenea.

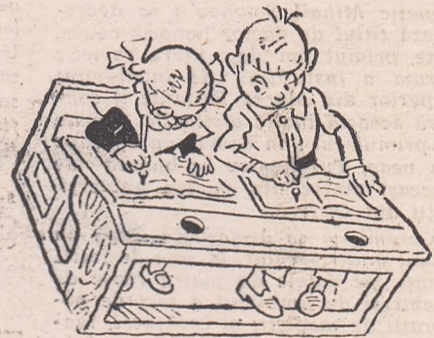
În timpul liber, după ce îmi termin lecțiile, mă duc în sufragerie și mă uit la emisiunea de televiziune.

COMPOZIȚIA ELEVULUI SAMORODKOV GHENA DIN CLASA IV-A

Noi trăim foarte bine. Avem o locuință separată cu tot confortul. Familia noastră este alcătuită din bunica, tata, mama, frigiderul ZIL, mașina de spălat „Oka”, televizorul „Baltika” și automobilul „Volga”. Mai avem încă pe femeia de serviciu „Veter” și aspiratorul „Stepanovna”. Înainte mai era și cîinele „Senatorul McCarthy”. Eu îi ajut pe mama și pe tata să se pregătească cînd merg la teatru. Și cînd merg la cinema îi ajut de asemenea.

tă din bunica, tata, mama, frigiderul ZIL, mașina de spălat „Oka”, televizorul „Baltika” și automobilul „Volga”. Mai avem încă pe femeia de serviciu „Veter” și aspiratorul „Stepanovna”. Înainte mai era și cîinele „Senatorul McCarthy”. Eu îi ajut pe mama și pe tata să se pregătească cînd merg la teatru. Și cînd merg la cinema îi ajut de asemenea.

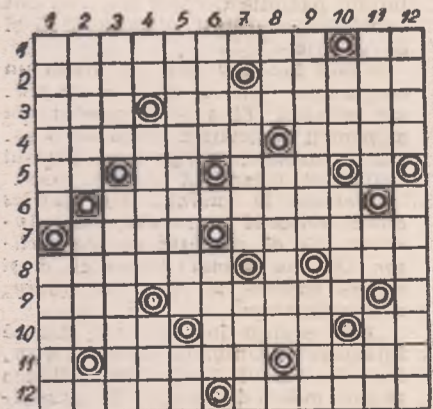
În timpul liber, după ce îmi termin lecțiile, mă duc la televizor cu Kostea Rubancik, care este intern ca și mine.

CÎNTECUL MUNCII

ORIZONTAL: 1) Scriitoare sovietică, autoarea romanului „Fabrica de cherestea” — În mazăre! 2) Meșter care lucrează obiecte de aramă — Unealtă a fierarului (pl.). 3) Tîpsie — Tinere care urmează cursurile unei universități. 4) Aci se desfășoară o muncă meșteșugărească sau industrială organizată — Autorul romanului din viața minerilor „Germinal”. 5) Dînsa... — ...și dînsul — Unealtă a pescarului. 6) Muncitori care prelucrează piatra pentru construcții. 7) Produs obținut din cărbunele de pămînt, întrebuintat în metalurgie etc. — Celebru compozitor român. 8) Organ de mașină care servește la punerea în mișcare a avioanelor, navelor etc. — Cilindru la războiul de țesut. 9) Zile la romani — Opera olarului. 10) Vase — Cortegiu — Interjecție. 11) A cîinsti — Prețioase. 12) Întreprinderi industriale de mari proporții — Muncitor siderurgist.

VERTICAL: 1) Scriitor sovietic, autorul romanului „Timp, înainte!” — Glumeț. 2) Holda prin care a trecut tractorul — A nu rezista unei presiuni. 3) Foarte pline — Scriitor sovietic, autorul romanului „Atelierul de foc”. 4) Înainte de amiază — Pîinii — Cîntec de laudă. 5) Autorul cîntecului „Drag îmi e bătăia cu tractorul” — E repetat! 6) Pictură, sculptură, muzică, măiestrie (pl.) — Avînt. 7) Spor la muncă! — Muză (mit.). 8) Spațiu lipsit de materie ponderală — A com-

pus suita simfonică „Zi de vară într-o gospodărie agricolă colectivă”. 9) Prelucrarea interiorului unei piese cilindrice, care îi dă diametrul cerut — Instrumente muzicale antice. 10) În frenul cîntecului „Ana Lugojana” — Localitate în Franța (Loire) — Articol. 11) Calificare căpătată de cineva în urma unor studii speciale — Împreună — A lucra pămîntul. 12) Pronume — Muncitor care execută construcții de lemn.

CEASURI
DE MÎNĂ

Kirovskie
LEI

Sportivnie
LEI

Start
LEI

Rossia
LEI

Ceaika
LEI

Stolicinie
LEI

Pobeda
LEI

Elegante
PRECISE

Honoris causa

Universitatea este bătrână: de la nașterea ei au trecut 550 de ani. Dar studenții sînt tineri și entuziaști. Imbrăcați după ultima modă a secolului XV — robe roșii și bonete negre — ei aplaudă și ovaționează furtunos. Din cînd în cînd reiau cu toții în cor cîte un refren din „Luntrașii de pe Volga” sau dintr-un marș al Armatei Sovietice... Cu text în limba engleză!

Unde și cînd se întîmplă toate acestea? La cea mai veche universitate a Scoției — St. Andrews —, în aprilie 1962. Prilejul: scriitorului sovietic Mihail Șolohov i se decernează titlul de doctor honoris causa. Este primul om de litere sovietic căruia o instituție de învățămînt superior din Marea Britanie îi conferă această înaltă distincție. Dar nu și primul rus: în urmă cu aproape un veac, Turgheniev se bucura de aceeași cinste din partea universității din Oxford.

Ceremonia se desfășoară după un ritual multi-secular. În sala de festivități, pe dalele de piatră roase de vremi și de umbrela a zece de generații de magistri și învățăcei, înaintează încet, investimint și el în tradiționala togă, vinjosul cazac din stanița Veșenskaia. Cînd ajunge pe estradă, ducele de Hamilton, cancelarul universității, îi pune pe cap toca — însemn al gradului onorific dobîndit. Cazacul și ducele își dau mina. Sala se zguduie de aclamații. Șolohov zîmbește. Și odată cu el, zîmbesc — nevăzuți, dar pentru totdeauna prezenți — Grigori Melehov, Semion Davidov, Andrei Sokolov și toți ceilalți eroi ai marii epopei șolohoviene.

„Vorbește profesorul A. J. Macdonald, decanul facultății de drept. „Personajele sale sînt oamenii simpli. Muncitori, ostași, țărani, umplu paginile cărților lui. Toți sînt admirabil zugrăviți, plini de sevă și de vitalitate.”

Mihail Șolohov este el însuși un om simplu, tenace, de o mare cinste artistică. El a creat pentru noi și pentru posteritate opere de o așpră frumusețe, mergînd pe făgașul realist al literaturii clasice ruse.”

Urmează la cuvînt Sir Charles Snow, rectorul universității St. Andrews. Și el vorbește despre scriitor. Dar nu numai despre el, ci și despre poporul al cărui fiu credincios e Șolohov.

„Cîți englezi înțeleg sau vor să înțeleagă că Uniunea Sovietică a suferit în cursul celui de-al doilea război mondial pierderi în proporții nemaîntîlnite în nici o altă țară? Și cîți englezi înțeleg sau vor să înțeleagă că în 1945, imediat după apocalipticele încercări prin care trecuse, U.R.S.S. s-a consacrat cu o nestăvilită energie problemelor de știință, învățămînt și cultură? Și asta într-o măsură care ne-a uluit pe toți!

Am și constatat unele rezultate spectaculoase, sub înfățișarea rachețelor cosmice. Alte succese, și mai remarcabile, vor urma fără doar și poate!”

Rectorul încheie astfel:

„Lumea aparține oamenilor: de ei depinde dacă va înflori sau va fi nimicită.”

„Ceremonia din străvechea universitate scoțiană este încărcată de bogate și adînci semnificații. Într-o ambianță medievală, a fost sărbătorit un om al zilelor noastre. Un purtător al celui mai înaintat, mai generos, mai umanist crez pe care l-a cunoscut istoria — comunismul. Un reprezentant al poporului sovietic care luptă din toate uridășele sale puteri pentru ca lumea să nu fie nimicită, pentru ca lumea să înflorească.”

Honoris causa. O distincție care i s-a acordat lui Mihail Șolohov și la care sînt îndrituiți toți constructorii comunismului din patria sa.

N. M.

La fiecare 58 de minute — o crimă!

În coloanele presei americane, apar mereu știri ca aceasta: „Dominic Trolley, în vîrstă de 14 ani, și-a ucis mama cu un cuțit de bucătărie pentru că era severă cu el”. „Avem de-a face cu teroriști adolescenți, cu asasini reali și potențiali, care încearcă satisfacții cînd bat, schilodesc și ucid” — a declarat un senator american.

Într-un interviu acordat revistei „United States News and World Report”, Edgar Hoover, directorul Biroului federal de investigații (F.B.I.) a arătat că în S.U.A., la fiecare 58 de minute are loc un omor cu premeditare; la fiecare 39 de minute — o spargere; la fiecare 6 minute — un jaf; la fiecare minut — un furt; la fiecare 34 de minute — un viol; la fiecare 4 minute — o schilodire, ca urmare a unui atac banditesc.

Jumătate din crimele care au loc în Statele Unite sînt comise de tineri. Conform datelor publicate într-un raport al senatului american, în 1959, din cinci elevi în vîrstă de 10—17 ani, unul a fost arestat. Numărul dosarelor cercetate la tribunalele pentru minori se apropie de un milion.

În mai anul trecut, președintele Kennedy a fost nevoit să înainteze Congresului un mesaj special, în care constata cu neliniște creșterea continuă a criminalității în rîndul minorilor, ceea ce, se subliniază în mesaj, „subminează forțele și activitatea națiunii noastre și ridică probleme serioase în fața tuturor păturilor sociale”.

Președintele S.U.A. a recunoscut de fapt că principala cauză a acestei „maladii naționale” o constituie tarele sociale ale societății americane contemporane.

La o conferință cu privire la problemele de tineret, ținută la Casa Albă acum doi ani, raportorii au recunoscut că 40 la sută din fondul de locuințe al S.U.A. este alcătuit din cocioabe. Din totalul copiilor care mor de gastroenterită 87 la sută provin din aceste cartiere. Aici locuiesc 70 la sută din bolnavii de boli venerice, aici au loc 63 la sută din totalul atacurilor banditești și același procent de asasinat.

Cînd Robert Kennedy, ministrul Justiției, a vizitat cartierul Harlem din New York, el a aflat imediat care sînt rădăcinile criminalității ce domnește în rîndul tineretului din acest cartier. Ti-

nerii, scrie „American Weekly”, i-au spus lui Kennedy că școlile sînt vechi și supraaglomerate, că părinții sînt prea săraci ca să-i poată hrăni și îmbrăca. Ministrul Justiției a aflat adevărul, dar n-a luat nici o măsură. Vorba ceea, sătulul nu crede flămîndului. Kennedy a avut o tinerețe asigurată, după cum îi este asigurată și bătrînețea, căci va moșteni o bună parte din cele 400 milioane de dolari ai tatălui său.

Dar nu numai tinerii care locuiesc în cocioabe comit crime, ci și locatarii vilelor somptuoase, în fața cărora așteaptă „Cadillacuri” elegante.

În statul Colorado, 200 de fete și băieți din rîndurile așa numitului „tineret de aur” au făcut un scandal, în cursul căruia au turnat benzină pe stradă, i-au dat foc și, smulgînd topoarele din mîinile pompierilor, au început să taie furtunurile. Ei și-au exprimat în felul acesta nemulțumirea că proprietarii barurilor au închis localurile mai devreme. Iar milionarii n-au făcut decît să ofteze și să dea din mîini mirîndu-se cum de s-a putut întîmpla una ca asta cu „fondul de aur” al tineretului american.

Recent, într-o suburbie a New York-ului, s-a descoperit că 150 de adolescenți făceau orgii și și administrau narcotice. Cel mai tînăr avea 13 ani, iar cel mai vîrstnic — 19. Toți făceau parte din „înalta societate”.

Dar bogații au bani cu care și acoperă crimele. Ziarul „Christian Science Monitor” scrie: „Cei bogați scapă de pedeapsa justiției”.

La fel de serioasă este și problema beției. Cu o sticlă de whisky, tinerii încearcă să-și umple golul spiritual din viață. Conform unei statistici, în S.U.A. există peste șapte milioane de alcoolici, iar numărul lor crește anual cu 250.000. Colegiul din Yale a stabilit că 70 la sută din alcoolici au căpătat patima beției încă de pe băncile școlii. În districtul Nassau din statul New York, au fost controlați 29.000 de elevi din clasele superioare și s-a constatat că nouă din zece — toți sub 18 ani — consumă băuturi alcoolice.

Nu e de mirare că în S.U.A. există un milion și jumătate de copii nedezvoltați mintal și că anual zece de mii dintre ei sînt internați în spitale de boli nervoase.

V. Ozerov

S.U.A. și Anglia au hotărît să efectueze o nouă serie de experiențe cu arma atomică în atmosferă.

(Ziarele)

O mare parte din bugetul englez a fost alocată nevoilor militare

(Ziarele)

Colac de salvare atomico-american-englez

Partea leului...

Desene de Kukrinikși